

ՄՈՆԵՏՆԵՐԻ ՊՍԱԿ

ՎԱԶԱԳԱՆ ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ

ՎԱՉԱԳԱՆ ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ

ՍՈՆԵՏՆԵՐԻ ՊՍԱԿ

Երևան. 2011

ՀՏԴ 891.98-1 Վարդանյան
ԳՄԴ 843-5
Վ 301

Վարդանյան Վաչագան:
Վ301 Սոնետների պսակ:
Եր.: «Վան Արյան», 2011. - 216 էջ:

Բանասեր Վաչագան Վարդանյանի
գրական ծավալուն ժառանգությունից
ներկայացվող հատվածն ընդգրկում է
միայն սոնետների շարքը:
Ամփոփված է 14 փունջ՝
յուրաքանչյուրում 14 սոնետ, իսկ վերջին՝
«Բովանդակություն» վերնագրված սոնետը
կազմված է շարքի
բանաստեղծությունների առաջին տողերից:
Սա հավերժական սիրո ճոհն է՝
ողողված մարդկային հոգու քնքուշ ապրումներով:

ԳՄԴ 843-5
ՀՏԴ 891.98-1 Վարդանյան

Վ301

ISBN 978-9939-930-48-3

© «Վան Արյան» հրատարակչություն, 2011.

© Չավեն Վարդանյան, 2011.

Վաչագան Վարդանյանի
«Սոնետների պսակի»
սույն ամբողջական
հրատարակությունը
սիրով նվիրվում է
պոետի ներշնչանքի
անմար աղբյուրի՝
նրա տիկնոջ՝
Ասյա Գրիգորյանի
ծննդյան 80-ամյակին

Քո լույսով են ներկված երկու պատուհան,
Ես հասկացա լույսի հրճվանքը քեզնով,
Թե կույր էի, դարձա մեկից ես տեսնող,
Աչքերիս մեջ աստվածները արթնացան:

Ու հասկացա լույսի խորհուրդն իմաստուն,
Որ կաթել է մեծ խոհերում դարեդար,
Մթնում միայն լույսն է գտնում ճանապարհ,
Միայն նա է տանում դեպի սրբություն:

Բիբերիս մեջ լույս է, լուսաբաց,
Արյանս մեջ՝ լույսի խայտանք ու հրդեհ,
Քոնն է, ինչ որ իմ հոգու մեջ ունեն վեհ:

Քո այդ երկու պատուհանը երկփեղկված
Իմ լուսահորդ ուսուցիչներն են վսեմ,
Ես կանգնում եմ ամեն գիշեր նրանց դեմ:

Ես կանգնում եմ ամեն գիշեր նրանց դեմ,
Նրանք՝ երկու պատուհանդ անստվեր,
Ինձ տանում են հեքիաթային աշխարհներ,
Ուր ապրում են ջրանույշներ սիգաճեմ:

Սեր իմ, սեր իմ, դու տիրուհին ես նրանց
Եվ ամենքին սեր ու գութ ես բաժանում,
Քո ծով լույսից նրանց բաժին ես հանում,
Մենակ ինձ ես մթնում թողնում մթամած:

Նրանք՝ երկու պատուհանդ անստվեր,
Ինձ ասում են, որ դեռ էլի դիմանամ,
Չէ՞ որ մարդ եմ, ոչ ջրահարս փրփրածամ:

Էհ, ինչ արած, մարդ եմ, այսպես կապրեմ դեռ,
Ամեն գիշեր այստեղ կգամ տխրադեմ,
Որ քո լուսե տեսիլքի դեմ աղոթեմ:

Որ քո լուսե տեսիլքի դեմ աղոթեմ,
Ես կփնտրեմ բառեր, ոճեր այնպիսի,
Որ քարն անգամ լեզու առնի ու խոսի,
Եվ դու, սեր իմ, լուռ չմնաս դու իմ դեմ:

Ա՛խ, թե հանկարծ լեզու առնի քարն անգամ,
Քո քար սիրտը պիտի էլի լուռ մնա,
Քարը քար է, լոկ մի լեզու ունի նա,
Գու՛հազարը, ես ո՞ր մեկը իմանամ:

Այն ո՞ր բառն է, որով սիրտդ կբացեմ,
Հազար բառից այդ ո՞ր մեկն է, ո՞վ կասի,
Կորած ասեղ՝ խառնակույտի մեջ դեզի:

Մեկ է, էլի փնտրում եմ ես, կփնտրեմ.
Գտա կարծես, օ՛հ, հրաշք է իսկական,
Բայց բառերը ծուխ են դառնում ու չկան:

Բայց բառերը ծուխ են դառնում ու չկան,
Իսկ եթե կան, կույտ են անպետք ապարի,
Ինչքան փնտրես՝ ոսկու փայլ չես նշմարի,
Իմ հանքերը, ավա՛ղ, ամուլ դուրս եկան:

Էլ ես ինչպե՞ս, ի՞նչ բառերով պատմեմ քեզ
Անուրջներս, կարոտներս ու սերս,
Ծանր բեռին չեմ դիմանում ուսերս,
Չգիտեի, որ տկար եմ ես այսպես:

Լուսե բառեր, աննյութ բառեր լինեի՜ն,
Մաքուր, ինչպես դրախտային այգաբաց,
Որ պատմեի անուրջներն իմ սիրարբած:

Հուրհրում է իմ կարոտը քո ճամփին,
Անկարող եմ քեզ հաղորդել այն սակայն,
Իմ կարոտը բառեր չունի մեղսական:

Իմ կարոտը բառեր չունի մեղսական,
Ինչպես երկինքն ամպերից վեր՝ միշտ կապույտ,
Ինչպես մանկան երազանքը՝ աստղաբույլ,
Որ կախված է իր օրոցքին ոսկեզամ:

Իմ կարոտը՝ մաքուր-մաքուր, ճերմակ ամպ,
Քո սպիտակ ցուլքով վառված լուսամփոփ,
Իմ կարոտը՝ նաև մի որբ անսփոփ,
Մղկտում է քեզ կորցրածի դառնությամբ:

Գիշեր է կես, մութն է լալիս իմ չորս դին,
Աստղերն ասես արցունքներն են իր հրե,
Թե՞ այդ ես եմ իմ տրտունջները ցրել:

Ծանրանում է ցուրտ երկինքը իմ սրտին,
Բայց կարոտս էլի՛ վառ է, էլի՛ կեզ՝
Քո այդ երկու պատուհանի լույսի պես:

Քո այդ երկու պատուհանի լույսի պես
Երազների լույսն է սրտից իմ հորդում,
Երբ որ դու կաս՝ կա անստվեր մաքրություն,
Որին, գիտես, մի օր պիտի հանդիպես:

Պատուհանից թե ինձ նայես ժպտադեմ,
Իմ կրծքի տակ մի երգեհոն կհնչի,
Իմ հոգում էլ սարսուռները արարչի
Հողում թաղված հունդի նման կպայթեն:

Դու ինձ կյանքի հունին կապող պորտալար,
Օրհնում եմ քեզ, քո ծնունդը աշխարհում,
Քեզնով ծաղկեց սերը և իմ թաղարում:

Կմնա ծիլը գեղեցկի միշտ դալար,
Չէ՞ որ կյանքս, ինչքան էլ սին թվա քեզ,
Քո այդ երկու պատուհանի լույսն է կեզ:

Քո այդ երկու պատուհանի լույսն է կեզ
Այս աշխարհում հարստությունն իմ միակ,
Ես հարուստ եմ արքաներից ոսկեթագ
Իմ խնդությամբ, տառապանքով իմ նույնպես:

Տիեզերքը կենտրոն ունի, ես գիտեմ,
Ինչպե՞ս, ինչպե՞ս ժխտողներին հավատամ,
Այդ զառամյալ գիտուններին անատամ,
Երբ քո երկու պատուհանին ծանոթ չեմ:

Իմ հոգու մեջ մի արտույտ է ճովողում,
Լույսով արքած լույսն է երգում աչքերիդ՝
Իր ցնծագին միակ երգով ճշմարիտ:

Այդ իմ խիղճն է, որ մաքրվում քո ցողում
Ու երգում է, թե ես հարուստ եմ որքան,
Արթուն է նա, երբ ես քնած եմ անգամ:

Արթուն է նա, երբ ես քնած եմ անգամ,
Քո պատկերը, որ գալիս է երազիս,
Ծարավ եմ ես, դու ինձ համար օազիս,
Անապատի տոչորումով մոտդ գամ:

Նստեմ կողքիդ, աչքերիդ մեջ խոր նայեմ,
Քո աչքերի արևներից մոզական
Իմ ծիլերը ավազներից դուրս կգան,
Անապատս կխնկարկի հանց եղեմ:

Խմեմ շողդ, և չլինի դա երազ,
Ինչպես հիմա երազում եմ աչքով բաց՝
Քո այս երկու պատուհանի տակ կանգնած:

Թե ինձ տեսնես, գիտեմ, պիտի բարկանաս
Եվ այստեղից հեռացնես ինձ անդարձ,
Պատուհանից դուրս չնայես դու հանկարծ:

Պատուհանից դուրս չնայես դու հանկարծ,
Թեև ոչինչ փափագելի չէ այնքան,
Քան տեսնելը մագերիդ կեռ լուսնկան
Եվ աչքերդ՝ գիշերիս մեջ այգաբաց:

Քո ստվերն է ընկնում պատին ու սահում,
Երանի թե ընկներ այդպես ինձ վրա,
Փաթաթվեի քո ստվերով ես հիմա,
Ոչ մի ցրտից չէի մրսի աշխարհում:

Դու երևի պատրաստվում ես քնելու,
Ես քուն չունեմ, ինձնից խլել ես քունս,
Արթուն թողել միայն ցավս, մրմուռս:

Ես դեռ այստեղ պիտի կանգնեմ քեզ հլու,
Պատուհանից ցած չնայես, դե քնիր,
Ու չփշրես իմ երազը լուսալիր:

Ու չփշրես իմ երազը լուսալիք,
Ես կարող եմ ապրել անհասց ու անջուր,
Բայց կմարեմ ինչպես մի կայծ, փոքրիկ հուր,
Եթե չտա ինձ երազը հրդեհն իր:

Այդ ինչպե՞ս եմ ապրում առանց երազի
Բազմապիսի մանր-մունր հոգիներ,
Որ երազ եմ կեղծում ինչպես դրամներ
Ու վաճառում՝ ինչքան սրտները կուզի:

Նրանք վաղուց քուն են մտել աներազ,
Խռնփոցն են լսում նրանց ես հիմա,
Սարսռում եմ ու ցնցվում եմ ակամա:

Դու էլ քնիր, իմ երազկոտ ջրահարս,
Երազները քո գլխի տակ իբրև բարձ.
Թող ես հսկեմ քունդ մինչև լուսաբաց:

Թող ես հսկեմ քունդ մինչև լուսաբաց,
Ինչպես որ քո այս արթնությունն եմ հսկում,
Թեկուզև ինձ ահ է պատում ու սոսկում,
Որ նկատես, կբարկանաս դու հանկարծ:

Մի՛ բարկացիր, ես մեղավոր չեմ բնավ,
Այս ոտքերս այստեղից չեն հեռանում,
Այս իմ գիժը՝ իմ սիրտը չի ծերանում
Ու մնում է պատանորեն քեզ ծարավ:

Այս աչքերս են մնում կարոտ քո լույսին
Ու խմելուց չեն կշտանում ողջ գիշեր,
Ախր նրանք շատ ծարավ են, լուսասեր:

Երանի թե տեսնես նրանց այս պահին
Եվ ունկ դնես նրանց կանչին մտերիմ
Ու բարկացած չմարես լույսը, սեր իմ:

Ու բարկացած չմարես լույսը, սեր իմ,
Իմ հոգում էլ, գիտցիր, մի լույս կմարի,
Ես չեմ ուզում գերին լինել խավարի
Ու ինքս թվալ անլույս մի շիրիմ:

Իմ հոգին էլ հաղորդակից թող լինի
Ողջ էությամբ՝ տիեզերքի երակին,
Ի՞նչ է կյանքը, երբ կպած ես քո շեմքին
Ու քոնը չեմ ծիրկաթիններն անհունի:

Քո լույսն առած՝ աստղից աստղ թափառեմ,
Քո շողերից տամ խավարող աստղերին,
Որ ծիծաղեն՝ պայծառացած վերստին:

Եվ ես ինքս էլ պայծառանամ առավել.
Իմ գորավոր, ա՛խ, բարկացած մի՛ մարիք
Քո այդ երկու պատուհանի լույսերն հիր:

Քո այդ երկու պատուհանի լույսերն հիր
Ունեն խաղաղ երազային ինչ-որ փայլ,
Թեկուզ մեռնեն՝ նրանք էլի անայլայլ
Պիտի այդպես շողան մթնում սգակիր:

Եթե մեռնեն, հող կդառնամ ես մի բուռ,
Իմ աչքերը կաճեն իբրև սև շուշան,
Հողից բխած երկու սևբոց ատրուշան
Քեզ կսպասեն մարմրումով մի տխուր:

Ու կերազեն ու կտենչան նրանք դեռ
Քո այդ երկու պատուհանի լույսերն հիր,
Որ վերջապես քո ցուլքի մեջ մտնեն նիրի:

Եթե դաշտ գաս, տեսնես մի զույգ շուշաններ,
Չտրորես, հող չլցնես թերթերին,
Իմ աչքերն են՝ բացված մարդուն, իրերին:

Իմ աչքերն են՝ բացված մարդուն, իրերին
Քո այդ երկու պատուհանները մարած,
Դու քնեցիր, սակայն ես դեռ լուսարբած
Լուռ նայում եմ նրանց մթնած փեղկերին:

Պիտի կանգնեմ այդպես մինչև լուսաբաց,
Որ քեզ տեսնեմ առավոտյան ծագելիս,
Շատ եմ տեսել արևածագ, սիրելի՛ս,
Քոնն ուրիշ է և ավելի լիարժարծ:

Օ՛, ի՛նչ հրաշք, մթնած փեղկերը հանկարծ
Չեռք են բերում այլ հրապույր մի ուրույն,
Որ լույսի պես կախարդում է ու բուրում:

Ես չեմ զգում, որ քո ջահերն են հանգած,
Նրանք դարձյալ, թեկուզ ձուլված խավարին՝
Իմ աչքերն են՝ բացված մարդուն, իրերին:

Իմ աչքերն են՝ բացված մարդուն, իրերին
Հիշողության ջրհորները տրտմալից,
Ես հուշեր են դույլ-դույլ հանում այնտեղից,
Որ սփոփի գոնե մեկը իմ հոգին:

Իմ դույլերը արցունքներով են լեցուն,
Ինձ չեն բերում խմելու ջուր ոչ մի կում,
Ա՛խ, հուշերս այն են միայն հանկերգում,
Որ սատանան փոխարինեց աստծուն:

Ինչպե՞ս եղավ, որ սիրեցիր դու մեկին,
Որի համար մի թույր ունեք ու մի բույր՝
Թե՛ կինն հողե, թե՛ ջրահարսդ փրփուր:

Որի համար չեն հուրհրում քնքշագին
(Թող այդ բնավ քեզ բամբասանք չթվա)
Քո լույսերը որպես արև գիշերվա:

Քո լույսերը որպես արև գիշերվա
Երկնառաք են միայն, միայն ինձ համար:
Քո լույսերում կանգնած այսպես դողահար՝
Թերթում եմ ես իմ հուշերը ծովափնյա:

Հողմը ինչպես հսկա թռչուն խելագար
Անցավ՝ թևերն անհուն ծովին բախելով,
Խառնվեցին ասես երկինք, հող ու ծով,
Այդ ո՞ր խիզախն ահեղ ծովին մոտ կգար:

Դու հերարձակ կանգնած էիր լերկ ավիին,
Մեկ էլ հանկարծ նետվեցիր ծովն ավելարս,
Ինչպես մի ճայ՝ անգիտակ իմ տագնապին:

Թույլ չտվիր լողամ կողքիդ, ջրահա՛րս,
Լոկ աչքերդ ընկան մի պահ ինձ վրա,
Նրանց միջով եմ ես տեսնում ինձ ահա:

Նրանց միջով են ես տեսնում ինձ ահա՝
Քո աչքերի, քո հայացքի, քո ժպիտի,
Մեր խմբի մեջ ինձ ընտրելի դու պիտի,
Չէ՞ այդ էին ասում նրանք աներկբա:

Բայց ուրիշին դու կանչեցիր, որ լողա,
Քեզ հետ ճախրի ալիքներում փրփրադեզ,
Չուր հուսացի, որ ինձ պիտի նկատես,
Նա վախկոտ էր, ափին մնաց, խեղճ տղա:

Ես խենթի պես նետվեցի ջուրն ամեհի,
Որ հրդեհս մարեր ծովը իր գրկում,
Թե խեղդվել կար, թող քո կողքին խեղդվեի:

Տարերք էիր ծովի փրփուր տարերքում,
Նայում էի քո հոլանի թևերին,
Նրանց ցոլքում՝ ստվեր թվում ինքս ինձ:

Նրանց ցոլքում՝ ստվեր թվում ինքս ինձ,
 Մղվում էի դարձյալ նրանց՝ թևերիդ,
 Ինչպես առաջ՝ լուսամարմին ձևերիդ,
 Երբ դեռ ջուրը չէր թաքցրել ինձանից:

Տեսիլքի պես կանգնած էիր քարափին,
 Թոցնում էր, տանում հողմը մազերդ,
 Ժայռից բուսած՝ քո դեմ հողմը անգոր էր,
 Թեև քշել, մարդ չէր թողել լողափին:

Հողմն հեծում էր, ասում կարծես՝ ե՛կ, տանե՛մ,
 Մերժման ցավից գալարվում էր, ոռնում խոլ,
 Բայց անհողողող կանգնած էիր դու վսեմ:

Դու վեհություն, դու միշտ այդպես լուսացոլ,
 Դու՝ լուսագոծ սարի կատար, իսկ ես՝ մեզ,
 Դու՝ մաքրություն, ների՛ր, մթնում եմ մեկ-մեկ:

Դու՝ մաքրություն, ների՛ր, մթնում եմ մեկ-մեկ
Եվ անիծում քեզ տեսնելուս պահն անգամ,
Ի՞նչ վսեմ պահ, սեր իմ, ինչպե՞ս ես չզգամ
Իմ արյան մեջ նրա սարսուռը երբեք:

Ելնում էի, քո ժայռն ի վեր մագլցում,
Սակայն չէի ուզում արագ հասնել քեզ,
Որ ցնորքս քո հոնքերով չփշրես,
Ոչինչ, էլի մնայի թող ես ցածում:

Եվ չէր խոցվում սիրտս մտքից այդ նվաստ,
Ոչ ոք, ոչ ոք ավելին չէր հանդգնում,
Քան ցնորքում գուրգուրել քեզ, ո՛վ անհաս:

Ի՞նչ, ա՞յդ պահն եմ ես անիծել կամենում,
Անեծք ո՛չ այդ, այլ ա՛յս պահին, որ, անգի՛ն,
Չեմ սրբանում մտածելիս քո մասին:

Չեմ սրբանում մտածելիս քո մասին,
Նրանի՞ց է, որ քո հնայքն է նվազ,
Թե՞ ես՝ տկար, քայլ եմ փոխում հազիվհազ
Ու չեմ հասնում գեղեցկության երազին:

Այնպես, այնպես դյուրում էիր բոլորին,
Երբ սիգալով գալիս էիր դու ծովափ,
Բոլոր կանայք քո դեմ խոտեր գունաթափ,
Այրերն՝ անգոր դիմանալու քո փայլին:

Ճգնում էի քեզ չնայել, որ հանկարծ
Չկոտրեմ սիրտն ընկերուհուս՝ «ախ»-ով տաք
Եվ անհասիդ համար կորցնեմ այն, որ կար:

Բայց նայեցի, և լույս ծնվեց կրծքիս տակ.
Հիմա ինչպե՞ս մտածելիս քո մասին
Խեթ եմ նայում թեկուզ քո մենն մի մազին:

Խեթ եմ նայում թեկուզ քո մենն մի մազին,
Ճաճանչներից մի պահ զրկում վսեմիդ,
Ահ, հուշերիս կոհակներով մաքրաշիթ
Դեռ լվանամ պիտի խոհերս և ինձ:

Փրփուրի մեջ դու բոցափայլ ջրահարս,
Պլլվում են քո թևերը փրփուրին,
Շուլավվում ես ծովի փոթ-փոթ ջրերին՝
Քո գրկի մեջ ծովը սեղմած հանց երազ:

Կարդացել եմ քանի երգեր հանճարեղ,
Բայց սրանից հանճարեղ երգ չգիտեմ.
Օ՛, ի՛նչ հրայրք և ի՛նչ հրաշք փառահեղ:

Երգի տաճար, մեղավոր եմ ես քո դեմ
Ու թող փուլ գամ, չեմ աղոթել քեզ մեկ-մեկ
Ես՝ տաճարիդ ուխտավորս հուսաբեկ:

Ես՝ տաճարիդ ուխտավորս հուսաբեկ,
Հեծում եմ, որ մի խեղճի հետ ծով եկար,
Ասի՝ սուտ է, թե Ադամին այն տկար
Հուր Լիլիթը չի տվել սիրտն իր երբեք:

Խանդը սիրուց գորավոր է ավելի,
Ինչ շինում է տարիներով սեր-մեղում,
Մի վայրկյանում քանդում է խանդը գեռում,
Հար կրկնվող ողբերգություն սոսկալի:

Ինչո՞ւ, սեր իմ, թիկունքդ ինձ դարձրեցիր,
Իսկ երեսդ, իսկ երեսդ՝ ուրիշին,
Ծիր Կաթինի տեղ դրեցիր դու փոշին:

Խանդից քշված՝ քեզ վիհերը նետեցի,
Սուրբ չեն մնա սուրբ կամարներն էլ երկնի,
Եթե գահդ երկնքի մեջ չլինի:

Եթե գահդ երկնքի մեջ չլինի,
Չեմ ունենա ես այլ փարոս իմ ճամփին,
Եվ չեն բուրի ծաղիկների պես նրբին
Այս ծովափնյա իմ հուշերը՝ քեզնով լի:

Ների՛ր, եթե հայացքի դեմ իմ պղտոր
Երևացիր մեկ հրեշտակ, մեկ էլ՝ քաջք,
Ախր, գիտե՞ս, խանդը ունի հազար աչք,
Որ ճիշտ տեսնես՝ երկու աչք է հարկավոր:

Ես մոռացա, որ կույ տվեց ալիքն ինձ,
Դու ինձ փրկած՝ վերադարձար ծովը քո,
Երբ աչք բացի՝ անհաս էիր դու նորից:

Գեթ մնայիր, որ ասեի հավատքով՝
Դու չլինես՝ տիեզերքում բովանդակ
Սուտ կղառնան աստվածները և պատրանք:

Սուտ կդառնան աստվածները և պատրանք,
Եթե հանկարծ մեռնի քո լույսն իմ հոգում,
Ա՛խ, թող մնա կրակդ միշտ բողբոջում,
Այրվեն անվերջ ու քեզ տենչամ մի ողջ կյանք:

Ողջակիզվեմ, ինչպես թիթեռն հրի մեջ,
Ու չհասնեմ սիրուդ անմար կրակին,
Սուգի փոխվի նույնիսկ օրս ցնծագին,
Բայց հավատս բոցկլտա բորբ ու անշեջ:

Չեմ դիմանա, թե նա մեկ էլ մարմրի,
Կարկուտից ետ հազիվ կանգուն հասկ եմ ես,
Սեր իմ, սեր իմ, մեկ էլ կարկուտ չբերես:

Այսպես մեջտեղն ապրեմ սև ու կարմրի,
Միայն լույսիդ սև օր չգա եղեռնի,
Սրբութունը դեռ բողբոջում կմեռնի:

Սրբությունը դեռ բողբոջում կմեռնի,
Թե շող չառնի արեգակից քո պայծառ,
Ով էլ ընկնի, մնա միշտ վեր, իմ պարծանք,
Ով էլ ընկնի՝ տեղն հաջորդը կհառնի:

Արևն հանգչի, կմնա տեղն իր թափուր,
Աստղը չի տա մեր աշխարհին լույսը նույն,
Մեկ էլ այդպես հոգուս անհուն խորանում
Քո տեղն, իմ սեր, բաց կմնա ու տխուր:

Դու գահին ես, հավատում եմ հեքիաթին,
Հրեղեն ձին ցոլում է իմ երկնքում,
Եվ խրխինջն է ականջիս մեջ զրնգում:

Քոնն է, սանձիր հրեղեն ձին հավատիս,
Մնա՛ միշտ վեր, ի՞նչ փույթ, եթե վերստին
Քո աչքերը չեն նայում իմ աչքերին:

Քո աչքերը չեն նայում իմ աչքերին,
Ինչպես հետին ստահակին չեն նայում,
Քեզնից շող իսկ մթնած սրտիս չի ընկնում,
Որ շեղակի ցուք տամ, ինչպես ապակին:

Քո վեհության տեսիլքի դեմ ես կանգնած՝
Հնարում եմ, թե ինձ ժպտում ես հեռվից,
Իմ խոհերը մե՛րթ ճախարում են բերկրալից,
Մե՛րթ, ասես թե, խեղճ հավքեր են՝ ընկած ցած:

Հավաքում եմ դիակները ես նրանց,
Ինչքա՛ն փոքր են ու անիմաստ ու անշունչ՝
Ցուքի պահի խոհերիս հետ բաղդատած:

Տանում եմ ես այս տանջանքն էլ անմոռունչ:
Քո շողերը ինձնից փախչում են արագ,
Բայց տանջում են մեղքիս համար ինձ նրանք:

Բայց տանջում են մեղքիս համար ինձ նրանք՝
Քո աչքերի համր խոսքերն օրնիրուն,
Այնքան մեղքեր վրաս առնել ստիպում,
Որ չեմ գործել կյանքում ոչ մի ժամանակ:

Ա՛խ, կա՛ն նրանք՝ այդ մեղքերը իմ հոգում,
Խորունկ ննջած, որ կարթնանան հենց դիպչես,
Դո՛ւ, դու պիտի այդ մեղքերից ինձ փրկես,
Ինչքան էլ որ անտես լինեն և թաքուն:

Թե դու ի՞նչ ես՝ չգիտես էլ երևի,
Քո մաքրությամբ դու հայելի ես անհուն,
Որի խորքում իմ ախտերն են ցլանում:

Ինչպես կլոր, տաք ապակին արևի,
Այրող, տանջող, բայց և մաքրող ավելի,
Ես ուր գնամ՝ հետս է քո լույս հայելին:

Ես ուր գնամ՝ հետս է քո լույս հայելին,
Դու ես ինձ հետ՝ դարձած արյուն, էություն,
Քեզնով, սեր իմ, միայն քեզնով է լեցուն
Սրտիս ամեն մի բջիջը՝ լի ու լի:

Դրանից է, որ երբ ցուրտն է քեզ դիպչում,
Ես մրսում եմ գուցե քեզնից ավելի,
Ինչքան շատ ես դու մատնվում ցավերի,
Որ ամեն օր իմ մեջ մի բան է փչում:

Թե ինձ այրեն՝ վերջին բջիջս ապրող
Քո պատկերը դեռ կպահի կենդանի,
Քե՛զ հետ վերջին հրաժեշտս կլինի:

Բայց հայացքս չի այրվի, դառնա հող,
Միշտ կմնա, այնպես միշտ քեզ հայելիս,
Ես ուր գնամ՝ հետս է քո լույս հայելին:

Ես ուր գնամ՝ հետս է քո լույս հայելին,
Որպես հայացքն իմ ճանաչած լավ մարդկանց,
Որ հարցնում են կյանքից, գրքից իմ բացած՝
Հո չե՞մ շեղվել, դավել մարդու իդեալին:

Շեղվել եմ շատ, դավել եմ միշտ, լքել հեշտ,
Իմ ծնունդով չի պակասել ոչ մի ախտ,
Ապրում եմ ես (թեև այսպես ապաբախտ)
Ու չեմ զոհվել մարդու համար կռվում թեժ:

Եվ դեռ հաճախ մտածել եմ, որ եթե
Կան շատ ախտեր, վսեմ գործեր կողք կողքի,
Ուրեմն այդ է օրենքը այս կյանքի:

Ա՛խ, անցել եմ ճանապարհս ես թեթև,
Հիմա այսպես ծանր ու դժվար եմ քայլում,
Սիրտս է բեկված քո աչքերի հայելում:

Սիրտս է բեկված քո աչքերի հայելում,
Ախ, աստված իմ, ի՞նչ հայելի է դաժան,
Ծով է դարձնում կաթիլ մեղքս աննշան,
Հազար տեղից իմ հասակը ծալծլում:

Դու էլ, սեր իմ, մեղավոր ես փոքր-ինչ,
Ախր, հոգիս ու ցնորքս ախտավոր
Չեն ստացել քեզնից սնունդ գեթ մի օր,
Որ լռեի, երբ սատանան կանչեր ինձ:

Ես խելագար, հունից ելած, ամայի
Ճաշակեցի կյանքի գինուց լոկ մի կում,
Հիմա այսպես ցրտից դողում եմ միգում:

Բայց իմ շուրջը, բայց իմ շուրջը, դու նայիր,
Ինչպե՛ս անհոգ տակառներ են գլորում,
Ուրիշները կյանքի գինին վայելում:

Ուրիշները կյանքի գինին վայելում
Ո՛ր պարում են, ո՛ր քրքջում լիաճայն,
Ամեն կամար նրանց թվում ծիածան,
Ամեն կամուրջ խիհղի նոր ափ է հանում:

Մի փեթակից մյուս փեթակն են վազում,
Ինչպես արջեր մեղվանոցում անպահակ,
Կհռչոտեն, եթե կոչես ստահակ,
Չէ՞ որ նրանց իրոք այդ է շատ սազում:

Հաճախ այնպես վարպետորեն են կեղծում,
Որ իբր թե ինձ պես մարդ են իրենք էլ,
Պատահաբար գինու պահեստ են ընկել:

Ու պարում են՝ գլուխներին նոր կեղծամ,
Ես՝ խնջույքից հեռու կանգնած մի բեղվին,
Ես՝ բարձում եմ նոր-նոր մեղքեր իմ սայլին:

Ես բարձում եմ նոր-նոր մեղքեր իմ սայլին,
 Չի դիմանում սայլս՝ հոգիս, բեռան տակ,
 Շուտ է գալիս դեպի ձորը անհատակ,
 Գլոր-գլոր բախվում մթանն ահալի:

Երբ որ շատ է եղունգիդ ցավը տանջում,
 Կտրիք ցավող մատդ նույնիսկ ու ցավն էլ.
 Իսկ ես, իսկ ես, ի՞նչ կարող եմ ես անել,
 Լերդ ու թոքս է ցավը բռնել, չի ննջում:

Միայն մեղքեր, միայն տրտունջ անդադար.
 Շատ եմ հոգնել տրտնջալուց ես արդեն
 Ե՛վ այս ցավից, և՛ խոհերից այս մթար:

Բավ չէ՞ նրանք իմ պատկերը աղարտեն.
 Ա՛խ, կորցրած տեղը միակ բանալու՝
 Ես փնտրում եմ մի դուռ՝ մեղքից դուրս գալու:

Ես փնտրում եմ մի դուռ՝ մեղքից դուրս գալու,
Միակ դուռը խենթանալն է երևի,
Կամ անզգա քունը գրկում ցուրտ հողի,
Կամ մինչ հատակ ապականումն իմ հոգու:

Երեք դռնից ես ոչ մեկը չեմ բացի,
Բաց էլ լինեն՝ ես ոչ մեկով դուրս չեմ գա,
Գիտեմ, նրանք ինձ կփրկեն, ճիշտ է դա,
Բայց ոչ մեկը ինձ դեպի քեզ չի բերի:

Ի՞նչ է մնում, արդյոք էլ ի՞նչ իմ հոգուն,
Տանջվել ու լալ, հուսալ ու լալ անդադար,
Գուցե հանկարծ լույս կցոլա մի պատառ:

Կարծես այնտեղ մի շող տալիս է ոսկուն,
Օ՛, ինչ բերկրանք, ձեռքս պարզում եմ երկինք,
Մխիթարվում հազիվ բացված ճեղքով իսկ:

Մխիթարվում հազիվ բացված ճեղքով իսկ
Ու կարծում եմ՝ իմ գիշերը կցնդի,
Շող կտեղա նոր առավոտն հավատի
Իմ խոհերին, իմ հասկերին ոսկեքիստ:

Բայց խավարս մակարդվում է ավելի,
Եվ իմ շնչած օդն է ասես մակարդվում,
Հոգիս էլի թաքտում է թակարդում
Իմ չգործած և իմ գործած մեղքերի:

Չգործածն էլ գործածի է հավասար,
Նա էլ նույնքան հոգեդավ է, նույնքան ժանտ
Եվ գործածից հազար ու բյուր անգամ շատ:

Իմանայիր գոնե ինչքան է դժվար
Տանջվել ծարավ, գրկված մի կույն ջրից իսկ,
Ուրիշները արդեն հարբել են նույնիսկ:

Ուրիշները արդեն հարբել են նույնիսկ
Ու թքում են սուրբ երկնքի երեսին,
Մեկին ահա ցեխակոլով բերեցին,
Ո՛նց է սողում իր ցեխի մեջ երջանիկ:

Նայեց նա ինձ ու մոլտաց՝ ապիկա՛ր,
Նայեց նորից ու շարտեց՝ ճգնավո՛ր,
Կրկնեցին նույնը աչքերն ահավոր.
«Ո՞ւմ էիր պետք, ինչո՞ւ աշխարհ դու եկար»:

Ես պետք էի, որ կյանքում մեկն էլ զգար՝
Ինչ է մութը, ինչ է լույսը, սերը՝ ինչ,
Խղճար նրան, սեր իմ, բարձրից քո դյուրթիչ:

Ասեր նրան, որ խեղճ է շատ ու տկար,
Չգիտի, թե ինչպես լույսիդ նշույլում
Ես իմ փոքրիկ շողքն եմ կում-կում վայելում:

Ես իմ փոքրիկ շողքն եմ կում-կում վայելում,
Որով սիրտս է լցվում լույսդ շիթ առ շիթ,
Ես պարզվում եմ սրբագործող շողերիդ,
Ինձ մաքրվող տեսնում քո ջինջ հայելում:

Ուրիշներին լինեն փառք ու վայելում,
Իսկ ինձ բավ է, որ սրտիս մեջ թրթռա
Մաքուր մի շող, սիրո մի հույս, մի քուրա,
Որ գեթ մի քիչ ծալ-ծալ սառույցն է հալում:

Ես հպարտ եմ լույսի ցուլքով այս փոքրիկ,
Հպարտ նաև իմ այն հույսով, որ դեռ նա
Պիտի քիչ-քիչ մի դռան չափ լայնանա:

Ես հպարտ եմ տազնապներով իմ նույնիսկ,
Որ անընդհատ, անգամ գրկում անուրջի
Վախենում եմ լույսի այդ ցուլքն էլ կորչի:

Վախենում եմ լույսի այդ ցուլքն էլ կորչի
Ինչպես հանկարծ վերջին հույսն է խավարում,
Վերջին ճիշդ անապատի մեջ լռում,
Յուրտ քարայրում հանգչում կրակը վերջին:

Յուրտը ինչ է՝ ես լավ գիտեմ, տեսել եմ,
Մրսում էի երեկ մեղքի քարայրում,
Կրակից էլ դաժան էր ցուրտը այրում,
Մինչև հիմա հագում եմ ես, մրսել եմ:

Սեր իմ, որ դու իմ վիճակը հասկանաս,
Պիտի լինես այդ քարայրում մի անգամ
Ու միջանցիկ քամուց դողաս մի կես ժամ:

Բայց չեմ ուզում, այդ չեմ ուզում, իմ անհաս,
Եթե պետք է՝ էլի մրսեմ թող հիմա,
Ե՛ս որք մնամ խավարի մեջ գիշերվա:

Ե՛ս որք մնամ խավարի մեջ գիշերվա,
Դու լուսահորդ արևի հետ ճառագիր,
Լույսի դու մայր, լույսի դուստր թագակիր,
Այնպես արա՝ սրտերում մութ չմնա:

Չե՞ որ, շո՛ղ իմ, եթե դու շա՛տ ուզենաս,
Կհալածես մութը բոլոր սրտերից,
Ինչպես արփին, քո քույրիկը, որ քնից
Շտապ ելնում, լույս է դարձնում աշխարհն այս:

Դու իմ մութն էլ մի ժպիտով կցրես,
Մոռացել ես դու ժպտալը երևի,
Թե՞ ժպտալն ինձ՝ նման է կեղծ բարևի:

Պետք չէ, պետք չէ, դու դու մնա՝ միշտ քեզ պես,
Քեզ մի կեղծիր, ու ես էլի, այդ ոչինչ,
Մնամ կարոտ մի հոգերուխ ճաճանջի:

Մնամ կարոտ մի հոգեբուխ ճաճանչի,
Հազար անգամ խոժոռ նայես ինձ վրա,
Ոչ թե այդպես կրծքիս տակ խիղճս եռա,
Եվ արյունս երակներիս մեջ հանգչի:

Մի կին, երեկ մեռնող արև մի գունատ,
Այս առավոտ է՛լ չծագեց, չժպտաց,
Մայր մտնելիս նրա աչքերն էին թաց,
Սիրում էր ինձ, ինչպես ես քեզ՝ հուսահա՛տ:

Կարող էի այն խոսքերը ես գտնել,
Որոնք պիտի նրա ցավը մեղմեին,
Ու նա ապրեր, թախծոտ աչքերն ապրեին:

Մեռած աչքերն հիմա վրաս է հառել,
Ես հալածված՝ վարում, թողնում եմ նրան,
Մազլցում եմ մտքով կատարը լեռան:

Մազլցում եմ մտքով կատարը լեռան,
Որ չխտեղովեմ իմ իսկ հեղեղ արցունքից,
Մեծ խոհերի երկնագնա բարձունքից
Ցածի վշտերն ինձ լոկ մանրուք երևան:

Բայց զուր, էլի տեսնում եմ ես, որ ահա
Անզգա դին իջեցրին գերեզման,
Սառն, անտարբեր կոխկրտեցի ես նրան,
Ու դեռ հողը պահում է ինձ իր վրա:

Ախ, թե մեռնեմ, զուցե թվա քեզ հանկարծ,
Որ ես էլ քո՛ սիրուց մեռա վաղաժամ,
Քո կրծքում էլ զարթնի մորմոքն այս դաժան:

Ետ գնա, ձեռք ինքնակործան, իջիր ցած
Ելքը գտա Գիրկն եմ փախչում գալիքիս,
Բայց այնտեղ էլ նորից իմ մեղքն է լալիս:

Բայց այնտեղ էլ նորից իմ մեղքն է լալիս,
Բոլոր, բոլոր իմ օրերում դեռ չեկած
Ինչո՞ւ ամպ չեմ, ամպը ահա հեկեկաց
Եվ ուր որ է՝ թեթևացած կփայլի:

Անձրևն իջավ մայթի փոշոտ ծառերին,
Իմ բալիկներ՝ մոր պես գթոտ ձայնեց նա՝
Կեդտոտվել էք, լողացնեմ ձեզ հիմա,
Ծարավել էք, ես ձեզ ջուր տամ երկնային:

Ինչո՞ւ ամպ չեմ, թեթևանամ լալով ես,
Կամ արցունքս այնքան աղի չլինի,
Ծարավ կոտրի, ցավեր լվա ու տանի:

Ինձ կփրկես, սեր իմ, լոկ դու, թե ուզես,
Որ էլ չզգամ մի անզգա գերեզման՝
Իմ աչքերը, իմ արցունքները վրան:

Իմ աչքերը, իմ արցունքները վրան՝
Մի տղամարդ ցեղ է գալիս դարերից,
Հագուստները ծվատվել են շանթերից,
Սրտում կսկիծ ու ոտքերին վերքեր կան:

Լալիս էր նա, բայց ոչ իբրև լալկան կին,
Այլ՝ տղամարդ, խոշոր-խոշոր արցունքով,
Սրբում էր նա թաց աչքերը մի ձեռքով,
Մյուսը մեկնում էր գութանին ու լույսին:

Ես այդ ցեղի մի զավակն եմ, օ՛, իմ սեր,
Թեև այսպես արտասվում եմ դառնակեզ,
Բայց մղվում եմ դեպի լույսը, դեպի քեզ:

Ես մեղավոր, իսկ դու՝ արդար, դու՝ միշտ վեր,
Մի՛ հանգցրու, գեթ մի շող հույս թող վառման՝
Իմ աչքերը, իմ արցունքները վրան:

Իմ աչքերը, իմ արցունքները վրան՝
Ծիածանը հանգավ, թաղվեց երկնքում,
Աղբյուրների երգը տխուր է զնգում,
Չորանալու ահը պատել է նրանց:

Կռունկները դեպի հարավ չվեցին,
Ի՞նչ իմանաս, ո՞րն է նորից ետ գալու,
Հրաժեշտի նրանց երգով ահազդու
Իմ օրերը, իմ բառերը լցվեցին:

Երգը զնաց, տիեզերքում թափառեց,
Ասուպահար վերադարձավ ինձ էլի,
Մահվան դեղին սարսափներով աչքը լի:

Կանգնեց շեմիս, երգը այսպես բարբառեց.
-Քեզ պես տանջվում, քեզ պես տնքում է անվերջ,
Գալարվում է տիեզերքը ցավի մեջ:

Գալարվում է տիեզերքը ցավի մեջ,
Ես տեսնում եմ միայն երկինք մի խաղաղ,
Լուսնյակ գիշեր, անուշ աստղեր, լույսի խաղ,
Արև, անձրև, ծիածաններ վառ ու պերճ:

Ո՞վ է կախել վարագույրն այդ վիթխարի
Տիեզերքի վրա դարեր ու դարեր,
Նրանք ասես վարագույրի նկարներ
Խաբում են ինձ ծնված օրից աշխարհի:

Վարագույրից այն կողմ մահ է ու հրդեհ,
Ես փորձում եմ դիմակները ծիծաղի,
Կարծես իմ մեջ նույն մահը չէ կատաղի:

Ժայռերն ինչպե՛ս երերուն են ու հարդեհ,
Ես ո՞ւմ հենվեմ, երբ որ գուղձի նման խեղճ
Փշրվում են աստղաբույլերը անվերջ:

Փշրվում են աստղաբույլերը անվերջ,
Աստղը աստղին հոշոտում է անհունում
Կամ դարերի հոլովույթից դժգունում,
Թե դժգույն է՝ էլ աստղ չէ (ոչ մի վեճ):

Բայց աստղերը, որ բախվում են մեկմեկու,
Ո՛չ դժբախտ են, ո՛չ երջանիկ դրանից,
Նրանց համար չկա ո՛չ մահ, ո՛չ կսկիծ.
Չգիտեն էլ, որ կան իրենք երկնքում:

Սիրտ իմ, սիրտ իմ, եղի՛ր այդպես անզգա,
Բա՛վ է տանջվես տեղն էլ անսիրտ աստղերի,
Օտար վիշտը քոնի նման քեզ այրի:

Ո՞վ անիծեց, որ միշտ զգամ, թե ցավ կա,
Պետք է, ախր, լիներ պահ էլ մոռացման,
Ուր նայում են՝ մոխրի բուրք է անսահման:

Ուր նայում եմ՝ մոխրի բուք է անսահման,
Արեգակն էլ մի օր պիտի չլինի,
Փերթ-փերթ կորչի երախի մեջ անհունի
Ու չունենա նույնիսկ շիրիմ-գերեզման:

Բայց նա ինչպե՛ս հուրհրատում է կայտառ,
Միլիարդ դարեր իր ուսերին չեն ասես,
Խաղ է անում չճանճրացող մանկան պես,
Միշտ նույն ճամփին՝ արևելքից արևմար:

Ի՞նչ եմ նստել ու թախծում եմ ես մոլոր,
Մոխրի բքից մաքրեմ աչքերս հոգնած,
Հո մանուկ չե՞մ, ինձ ապրելու ի՞նչ մնաց:

Մինչ թախծում եմ հուսակտուր ու անգոր,
Միրտս մաշում կործանման մեջ անընդհատ,
Մոխիրներից անևներ եմ ծնվում արդ:

Մոխիրներից անևեր են ծնվում արդ,
Ինչպես մի օր մեր այս արևն է ծնվել,
Նա բոլորից գեղեցիկ է առավել,
Ջուր չի վատնում կյանքի ոչ մի ակնթարթ:

Ինչ որ ունի, ողջը տալիս է մարդուն,
Այնպես է նա սիրահարված աշխարհին,
Նկարում է նույն լեռները իր պես հին,
Նույն դաշտերը, նույն գետերը լայնահուն:

Մթան քողը ետ է տանում շող մատույ,
Չի ձանձրանում նույնն ամեն օր տեսնելուց,
Ինչպես, սեր իմ, ես քո աչքերն արշալույս:

Տեսնես էլի նա կնայի՞ ժպտալով,
Թե իմանա արևներ են ծնվում պերճ,
Որ վերստին մոխիր դառնան անընդմեջ:

Որ վերստին մոխիր դառնան անընդմեջ,
 Ի՛նչ բոցեր են տիեզերքում բռնկվում,
 Մորիկներ են հրդեհի պես տարածվում,
 Ինչ անում են՝ ողջն անիմաստ և անտենչ:

Եկել եմ ես նրանց տենչանք հաղորդեմ,
 Ասեմ՝ բոցերն ու հրդեհներն այդ պես-պես
 Արծարծում է տիեզերքը հողմի պես,
 Որ պերճ լինի ինքն իր աչքում ու վսեմ:

Իմ սիրտը ի՛նչ. ամայության սարսափին
 Չի դիմանում մինչև անգամ այդ հսկան,
 Կյանք է ծնում ամեն րոպե ու վայրկյան:

Բայց ականջը հազիվ հպած սոսափին՝
 Փուլ է գալիս ստեղծածը, և անվերջ
 Գորդում է տիեզերքը մահվան մեջ:

Գորդում է տիեզերքը մահվան մեջ,
Լաց է լինում արցունքներով ասուպե,
Ոչ ոք չկա նրա վիշտը սփռվե
Ու խոստանա նրան խաղաղ գեթ մի էջ:

Ինչ կար երեկ, այսօր չկա, չի՛ եղել,
Ինչ կա հիմա՝ պղպջակ է մի օրվա
(Մեր իմ, թե գաս, գուցե հանկարծ չթվա,
Որ գուր ջանք է՝ խավարի մեջ կայծ պեղել):

Միտքս՝ ինչպես սառած թռչուն, ընկած վար,
Երակներիս միջով սառույց է հոսում,
Ես մի քառս այս սառցեղեն քառում:

Չեն ջերմացնում ինձ արևներն հրավառ,
Ա՛խ, նրանք էլ վաղը մոխիր են անհայտ,
Կան և չկան, կան թե չկան՝ մեկ է այդ:

Կան և չկան, կան թե չկան՝ մեկ է այդ,
 Կուզես եղիր Բեթհովենի նման մեծ,
 Կամ թե քամուց երգող եղեգ սնամեջ,
 Մեկ է՝ չկաս. և միայն դա է հաստատ:

Թե լինեի ես Բեթհովեն վիթխարի,
 Չայն կտայի իմ տաճարի խորանից՝
 Հե՛յ դու՛, եղե՛գ, մի՛ սփռվվիր դրանից,
 Տրորեցին քեզ ոտքերը ոչխարի:

Բայց եղեգ են, ու դժվար է ավելի
 Տեսնել՝ ինչպես ինձ նման է ամեն բան,
 Անհաստատ են, սուտ են և՛ կան, և՛ չկան:

Ա՛խ, լինեի իմ մեծության ստով լի,
 Չնվայի, չթվայի պահ մի գեթ
 Այս վիթխարի քառսի մեջ ես մի կետ:

Այս վիթխարի քառուսի մեջ ես մի կետ,
Հանց եղեգն անիծված եմ ի ծնե,
Դողում եմ ես հագուստների մեջ ճնե
Եվ ամառվա տապին դողում օդի հետ:

Շանթն է շողում՝ դառնում եմ ես մի բուռ վախ,
Կուչ եմ գալիս հրդեհվելու երկյուղից,
Ամպն է գոռում՝ սրսփում եմ ես վախից,
Ամեն հողմից խոնարհվում եմ անհապաղ:

Էխ, ինձ վախ է առթում ճաճանչն իսկ աստղի,
Կարծում եմ, թե կբռնկվեմ, կծխամ,
Կյանքս ինչքան է վարանոտ ու տարտամ:

Բայց ճաճանչն ի՞նչ, օվկիաններ կան կատաղի,
Տիեզերքն է ալիք-ալիք գալարվում,
Ում ինչ պետքն է՝ կորչում եմ, թե հայտնվում:

Ում ինչ պետքն է՝ կորչում եմ, թե հայտնվում,
Մահվան առաջ ողջն եմ շվար ու մոլոր,
Շիրմափոսը լցնող ձայնից ահավոր
Խլացել եմ ականջները աշխարհում:

Հողի վրա քայլող ամեն մեկիս տեղ՝
Միլիոն մարդ կա հիմա պառկած հողի տակ.
Եվ մեծեր կան, որոնք չունեն հիշատակ,
Շա՛տ վաղուց եմ փայլել անցել հանց կանթեղ:

Ախ, կարող է գեղեցկությունն էլ կորչել,
Ո՞ւմ անիծեմ կամ ո՞ւմ քարշ տամ դատարան,
Եվ դատավորն ո՞վ է, չկա պատասխան:

Ումի՞ց, սեր իմ, ես գանգատվեմ, երբ դու էլ
Չես տեսնում, թե ինչպես կորչում եմ անհետ
Կամ երագում լինել կողքիդ, միշտ քեզ հետ:

Կա՛ն երագում լինել կողքիդ, միշտ քեզ հետ,
 Կա՛ն ուժասպառ քեզ մոռանում եմ իսպառ,
 Իմ իսկ ձեռքով դառնում եմ ես սիրասպան,
 Դու կա՞ս, չկա՞ս՝ մեկ է դառնում այնուհետ:

Մեկ են դառնում մահ թե ծաղկում, թուր թե թույն,
 Մեկ են դառնում սիրո խոստում թե խաբկանք,
 Չի դողանցում իմ հոգու մեջ ոչ մի զանգ,
 Նույնիսկ եթե զանգահարը դու ես, դու:

Երբ ես շատ եմ ուզում լինել քո կողքին,
 Հենց շատի մեջ կան մոռացման նշաններ,
 Ինչպես ջրի շատ գալու մեջ՝ հատնելն իր:

Անվերջ մոխիր, քամահրանք նոր ու հին,
 Ռ՞նց դիմանամ, սիրտս է ծյուրվում ակնատում,
 Հոգնում եմ ես այս մոխրի մեջ անհատնում:

Հոգնում եմ ես այս մոխրի մեջ անհատնում,
Ու հոգնելուց նույնպես հոգնում մի օր էլ,
Ցանկանում եմ քարն իմ սրտից գլորել,
Բավ է՝ ինչքան ինձ կորստյան եմ մատնում:

Ելք եմ փնտրում, ելքը դարձյալ դու ես, դու,
Քո աչքերն եմ, որ ակնարկով երկնային
Ցույց են տալիս ո՛ր է կյանքի բանալին,
Որտե՛ղ գտնեմ ցնորքներս կենսատու:

Լեռնալանջս էլի փշով է լցվում.

Ես խոցվելով, ծակծկվելով բյուր տեղից՝
Բարձրանում եմ տանջանքի լեռս նորից:

Իմ արյունն է ծորում հողին ու ծծվում,
Բայց ելնում եմ դեպի կատարը հեռու,
Քեզ եմ գալիս, սակայն ինձ չես կանչում դու:

Քեզ եմ գալիս, սակայն ինձ չես կանչում դու,
 Ես իզուր եմ պահում ականջս ձայնի,
 Հույսս՝ ինչպես մարդ ավագում սերմ ցանի,
 Ծիլ չի տալիս, գուր է ջանքս ջրելու:

Իսկ թե հանկարծ այնպես լինի, որ ծիլ տա,
 Ինչպե՞ս պահեմ թերթիկները հույս-վարդիս,
 Որ չթափվեն ձյունաբքից ու ցրտից,
 Այս, փռել ես շուրջս ձմեռ դու հիմա:

Չմեռն ինչ է՝ գարնան դիակն է սառած
 Ու փաթաթած ցուրտ պատանքով սպիտակ,
 Տաք օրեր եմ եկել փնտրում նրա տակ:

Ետ եմ տանում ձյունը շերտ-շերտ ծանրացած,
 Իմ նոր գարնան ձնծաղիկն եմ որոնում,
 Շշնջում ես, որ ես իզուր եմ հոգնում:

Շշնջում ես, որ ես իզուր եմ հոգնում,
 Ու չզիտես, որ ունկնդիր քո խոսքին՝
 Գլորվում եմ մութ աշխարհը ես կրկին,
 Ուր ճիշտն է սուտ, լիքը՝ դատարկ, պերճն՝
 անգույն:

Ունայնության հողմն է փչում վերստին,
 Քշում-մարում աստղերն իբրև խեղճ կայծեր,
 Տիեզերքի քառսի մեջ տարուբեր՝
 Ես ճոճվում եմ ուղեկորույս ու անթի:

Հազիվ էի մթնում փարոսս գտել՝
 Քո աչքերը, որ ուզեին թե հանկարծ,
 Ափ հանելով՝ կդարձնեին ինձ աստված:

Բայց դու, բայց դու, ախ, բավական չէ՞ր միթե,
 Որ չես վառել իմ փարոսը այս մթնում,
 Շշնջում ես, որ ես իզուր եմ հոգնում:

Շշնջում ես, որ իզուր եմ հոգնում,
Փուչ սերմեր են քեզ հասնելու ջանքերս,
Շատ եմ լսել այդպիսի ցուրտ խոսքեր ես,
Ցուրտ խոսքերի բուք-բորան է իմ հոգում:

Ես սառչում եմ, իսկ դու՝ հուրդ ոսկեշող,
Ավելի ես գեղեցկանում, հեռանում,
Ինչպես աստվածն իր պաշտողի բերանում՝
Ցած չես իջնում իմ շուրթերից աղոթող:

Ինչքան շատ եմ ես քեզ ձգտում կարեվեր,
Այնքան շատ ես դու ինձնից վեր բարձրանում
Եվ չհալչող ձյան պես վերում կարծրանում:

Ցուրտ քամու դեմ անդուռ հյուղակ եմ ավեր,
Մի՞թե քիչ է, որ դեռ էլի մահազդու
Հազար ձևով քո մերժումն ես կրկնում դու:

Հազար ձևով քո մերժումն ես կրկնում դու,
Վերջին հույսիս սանդուղքներից ցած նետում
Դեպի նկուղ, մի հինավուրց գինետուն՝
Ինձ գինու մեջ մոռանալու, կորցնելու:

Գինին, ահա, իմ կոկորդոլ իջնում ցած,
Բարձրանում է դեպի ուղեղս ահա,
Էլ արյուն չէ, այլ կրակ է ու լավա,
Որ հոսում է երակներով իմ սմբած:

Պտտվում են և՛ առաստաղ, և՛ պատեր,
Բոլոր իրերն ու տենչանքերը համայն՝
Խառնիխուռն, թավալզլոր, անկայան:

Միայն դու ես էլի՝ կանգնած աներեր,
Շողում ես դու՝ էլի ինձնից շատ հեռու,
Բայց իրերի հորձանքի մեջ ահարկու:

Բայց իրերի հորձանքի մեջ ահարկու
Ես լսեցի քո ոտնաձայնը հանկարծ,
Արդյոք գինուց իմ ուղե՞ղն է բորբոքված,
Թե՞ իսկապես քո տաք շունչն են ես զգում:

Չէ՛, սեղանիս գինու դատարկ շիշն է լոկ,
Եվ մի բաժակ, որ ես հենց նոր պարպեցի,
Քո տեսիլքը և բուրմունքդ կանացի
Արարել էր իմ կարոտը անամոք:

Հե՛յ, մատռվա՛կ, էլի գինի և օղի,
Այնքան հարբեմ, որ դու աչքիս Նա թվաս,
Բայց ոչ Նրա նման հեռու և անհաս:

Մոտիկ նստիր, այսպես մոտիկ, կողք կողքի,
Դու չես, Նա ես, և իրերի պտույտում
Միակ հաստատն աչքերն են քո անխոստում:

Միակ հաստատոն աչքերն են քո անխոստում՝
Գինուց մթնած երկու պղտոր ապակի,
Հե՛յ, մատռվա՛կ, դա լոկ խոստում է կրքի,
Մի՛ շփոթիր վեհ սիրո հետ իմաստուն:

Դու չես սիրում, քո խոսքերի խավարում
Առկայծում են մեղքի աստղերը միայն,
Դու չլսած մաքուր սիրո ոտնաձայն՝
Ինչքան հեշտ ես իմ թևի տակ ծվարում:

Ես քեզ կասեմ ինչ է կոճղը գինետան՝
Հին դարերից եկող սեղանն հնաոճ,
Խաբկանք է լոկ, ինչպես որ դու Նա չես, ո՛չ:

Որտե՞ղ գտնեն քաղցրությունը արբեցման,
Բացի Նրա գինովցնող աչքերից,
Նրանց ցոլքում մոռանում են ինքս ինձ:

Նրանց ցոլքում մոռանում եմ ինքս ինձ,
Անուշ ցոլքում ձյունաճերմակ թևերի,
Դու՝ մատռվակ, ցածր ես՝ նման ստվերի,
Նա՝ երկնքով սահող ամպ է լուսալից:

Բայց ինչո՞ւ եմ քեզ բաղդատում Նրա հետ,
Հրճվում կարծես թերիներով քո անբավ,
Մեկի համար գուցե կատար ես իրավ,
Եվ փնտրում է քեզ հասնելու արահետ:

Նա տառապած իմ խաչեղբայրն է գուցե,
Խաչ ես հանել Հիսուսի պես դու նրան,
Իջեցրո՞ւ նրան փայտից այդ մահվան:

Սիրի՛ր նրան, ունայնության մեջ սառցե,
Տեսել է նա խաչափայտեր օրնիբուն
Եվ իրերի հոսքն ու մոխիրն անկայուն:

Եվ իրերի հոսքն ու մոխիրն անկայուն
Գինու ձեռքով զուր են վանել ես ջանում,
Նույն կածանը նույն տեղում է վերջանում,
Էլի դեղնած տերևների պարսն է նույն:

Ո՞վ է ճիշտը՝ այս հարբա՞ծը իմ դեմի,
Որ կարծում է, եթե հանկարծ ինքն ուզի,
Ձեռքի շարժմամբ երկինքն անգամ կկիսի,
Թե՞ ես՝ տրվածս դեղնաշունչ խոկունի:

Ես չեմ հոգնել, ես փնտրում եմ պատասխան,
Թե չէ՝ ելնեմ, հարբածի հետ բացեմ վեճ,
Նա կխրի իր դանակը սրտիս մեջ:

Ես չեմ կարող, սեր իմ, լինել անձնասպան,
Չե՞ որ ինձնով վեհությունդ եմ վկայում,
Ապրում եմ ես ինչ-որ ուրիշ ներկայում:

Ապրում եմ ես ինչ-որ ուրիշ ներկայում,
Ուր հրաշքը բանուգործ է առտնին:
Չի ես եմ այն արարողը անքնին,
Ես եմ դատում, ես՝ պատժում կամ խնայում:

Նախ՝ հաղթում եմ սիրո անգութ իմ ցավին,
Հետո բոլոր ցավերին եմ ես հաղթում,
Բայց երբ գիտես, որ կա վերջում պարտություն,
Հաղթանակը հաղթանակ չէ տակավին:

Ես պարտության գաղափարն եմ սպանում
Ու դարձնում եմ ողջ աշխարհը գինետուն,
Ուր գինու տեղ սերն է առթում խնդություն:

Ո՞նց են ապրել մարդիկ նախկին աշխարհում,
Չարմանում եմ իմ աշխարհում ցնծալից,
Ուր մահ չկա, և իրերն են անթախիծ:

Ուր մահ չկա, և իրերն են անթախիծ,
Ես ուզեցի այնտեղ ապրել հանց արքա.
Տեսա նորից պերճ հովիտներ արևկա
Ու քեզ տեսա՝ նորից այցի գալիս ինձ:

Մի ողջ գարուն, սառցի տակից դուրս ելած,
Կարմիր-կարմիր կակաչներն էր իր վառում,
Ինչքա՛ն հուր կա գետնի տակի աշխարհում,
Որ այսքան շատ ուղարկել են ինձ սրտանց:

Չկա ոչինչ՝ քաղցր լինի ավելի,
Քան մոտեցող ոտնաձայները սիրո:
Բայց կանգ առար, չմոտեցար ինձ հետո:

Ցնորքն անցավ, ու մենակ եմ ես էլի.
Ողջն է ամպի ստվերի պես լուռ սահում,
Քո աչքերն են միակ հաստատն աշխարհում:

Քո աչքերն են միակ հաստատն աշխարհում,
Բայց գինետան պատերի մեջ այս ճոճվող
Շուրջս հարբած խեղճություն է մի անշող,
Ոչ ոք, ոչ ոք հայացքդ չի նշմարում:

Արժանի չեն նրանք սիրո՝ շատ են խեղճ,
Արժանի չեն ատելության՝ խեղճ են շատ,
Այնքա՛ն են խեղճ. գինի տվի մի գավաթ՝
Կիսաստված են, նույնիսկ աստված՝ իրենց մեջ:

Իսկ ինձ բավ է լոկ գղջումդ, ի՛ն արդար,
Որ զուր վրաս ուժն ես փորձել հնայքիդ,
Նույնքան զորեղ քամահրանքդ բարձրաքիթ:

Իսկ ինձ բավ է լոկ նայվածքը քո պայծառ,
Ցուրտն ինչքան էլ սրտիս խորքն է սողոսկում,
Երբ նայում ես, ողջը փոխվում է իսկույն:

Երբ նայում ես, ողջը փոխվում է իսկույն,
Սիրտս վաղուց որդն է կրծում կասկածի,
Մի սև օձ է հաճախ գալիս ինձ այցի,
Եվ արյունիս մի խոհ խառնում իբրև թույն:

Փառքն, ասում է, միլիոն տարի էլ տևե,
Սկիզբ ունի և վախճան է ունենում,
Լեռներն՝ ալիք ժամանակի օվկիանում,
Ալիքի պես պիտի փուլ գան երբևէ:

Ամեն մի բառ երևույթ է կամ թե իր,
Քարն, ասում է, քար է, ահա՛, ծառը՝ ծառ,
Հավերժն ի՛նչ է՝ միայն ցնորք անհնար:

Ախ, հավերժը չունի հիմքն ու իմաստն իր.
Բայց երբ, սեր իմ, դու ես ճամփաս արևում,
Էլ ինձ հավերժն անիմաստ բառ չի թվում:

Էլ ինձ հավերժն անհմաստ բառ չի թվում,
Հավատում եմ հար գոյությանը մարդու
Ես՝ ծնունդս այն հեռավոր վայրենու,
Որ ապրում էր իր ցեղի հետ անձավում:

Նա առաջին մարդն էր ցեղում մարդակեր,
Որ չկերավ առաջինը մարդու միս,
Սերունդ-սերունդ հասել է ինձ՝ վերջինիս,
Բայց վերջը չեմ, ու նա պիտի ապրի դեռ:

Դարերն ուսած՝ գալիք դարեր կգնա,
Ժպտում ես ինձ, շարունակվի՜ նա պիտի
Նաև ճամփին իմ հաղթաքայլ հաջորդի:

Դու չես թողնի, որ վերջ գտնի իմ մեջ նա,
Քո նայվածքից կգա նորից նա աշխարհ,
Բայց պատրանք է, ինձ չես նայում սիրավառ:

Բայց պատրանք է, ինձ չես նայում սիրավառ
Կայծակից ետ մութն ավելի է մթնում,
Կորցրեցի հույսիս թելը, չեմ գտնում,
Մտքիս նավը նորից չունի նավավար:

Հոսի՛ր, գինի՛, սեղմվի՛ր ինձ, մատռվա՛կ,
Ես մրսում եմ, ասես սառույց եմ հազել,
Սուտ արևն էր իմ երկնքում ճառագել,
Սուտ հնչյունն էր ուզում դառնալ երգ-նվագ:

Մարդ մեռած է, եթե տեսնի միայն մահ,
Կարծես լինի լուսնի վրա մեն-մենակ,
Ուր՝ հաստատ է, որ սեր չկա, ոչ էլ կյանք:

Լվի ցատկն էր իմ թռիչքը, և ընկա.
Իմ աստղերով էլ երկիւնքներ չեն ծաղկում,
Սիրտս էր ցավից այդ հրաշքը հորինում:

Սիրտս էր ցավից այդ հրաշքը հորինում,
Փռում մահվան հորի վրա իբրև գորգ,
Ա՛խ, հրաշքը ցնդեց իբրև մի ցնորք,
Նորից մութն է կույր աչքի պես ինձ նայում:

Մեծ սրտերը ի՛նչ ուժ ունեն ու ինչ չափ,
Հարկավ գիտեն, որ առու են ավազում,
Սակայն էլի կարկաչելով են հոսում,
Որ կանաչով զուգեն հողը գեթ մի ափ:

Օ՛, ի՛նչ մղում ստեղծարար, ի՛նչ կորով,
Չեն ընկճվում, այլ ընկճում են միշտ ու միշտ
Հոգին ծյուրող ամեն կասկած, ամեն վիշտ:

Գժվար է շատ՝ քայլել նրանց հետքերով,
Բայց և հեշտ չէ, որ զգում են անդադար՝
Երկինք տանող սանդուղք չկա ինձ համար:

Երկինք տանող սանդուղք չկա ինձ համար,
Գինին անգամ ուղեղս չի մթազնում,
Որ թեկուզ սուտ՝ մի պահ լինեմ երկնքում
Եվ ինքնագոհ, և բախտավոր նայեմ վար:

Փոքրիկ լիճը անգամ հովն է խռովում,
Մրրիկ է պետք, որ հուզի կուրծքն օվկիանի,
Ախ, ես գիտեմ (չիմանայի երանի)
Մեծ ալիքը ծնվում է լոկ մեծ ծովում:

Դու էլ, սեր իմ, ինչպես մեծերը ոգու,
Քո խոսք-մեխն ես իմ սրտի մեջ խոր խրում,
Թե մեծ գործերն իմ գործը չեն աշխարհում:

Նրանք ոչինչ, քո մուրճն է շատ ահարկու,
Որ նույն բանն է ամեն զարկով ասում հար՝
Երկինք տանող սանդուղք չկա ինձ համար:

Որ բարձրանամ, հասնեմ աստղոտ աչքերիդ,
Մաքուր-մաքուր սիրտ է տվել աստված ինձ,
Այնքան մաքուր, որ ամեն մի փոքրիկ բիծ
Ես տեսնում եմ, զգում սրտիս մեջ վճիտ:

Իմ ամեն բիծն ինձ ավելի է տանջում,
Քան չարամիտ հարվածն ու դավն օտարի,
Այդ նշան է, որ իմ հոգում չի մարի
Խղճի լույսը՝ վսեմորեն ճաճանչում:

Թե այդպես է, թող որ հուսամ, սեր իմ, սեր,
Որ ինձ մի օր կնկատես ու կզգաս,
Ինչպես զգում, խառնվում են զույգ լույսեր:

Օ՛, չի լինի ոչ ոք ինձ չափ լիասիրտ,
Երբ հաղորդվեմ երազներից քո անհաս,
Մեկ էլ երգի ակունքներից մաքրաշիթ:

Մեկ էլ երգի ակունքներին մաքրաշիթ
Հպեմ պապակ իմ շուրթերը և հարբեմ,
Լցնեմ դատարկ խեցիներս, լեփ-լցնեմ
Ճառագայթով, հույսով, հույզով ճշմարիտ:

Գամ մարդկանց մոտ գեթ մի երգով իմ անգույգ,
Ասեմ՝ մարդիկ, ձեզ մոտ չեկա ձեռնունայն,
Ոգու անհուն օվկիանոսում մշտաձայն
Ես էլ ունեմ մարգարիտը իմ ստույգ:

Ու չհիշեմ, որ ինձ բնավ չես հիշում,
Մոռացված եմ ինչպես լավան գետնի տակ,
Որ աննկատ՝ իրեն այրում է, մաշում:

Չասեմ՝ ծարավ եմ նայվածքիդ սիրավառ,
Չասեմ՝ հանկարծ ժայթքեր երգս՝ լավաս տաք,
Որ ծարավս գոնե երգով մեղմանար:

Որ ծարավս գոնե երգով մեղմանար
Պիտի բառերս իմ առնեի շողերից,
Արև ծնող կույս երկնքի դողերից,
Լույս հորինել սովորեի խանդավառ:

Լույս հոգեկան, գերագույն լույս, որ խայտաօր
Արյան տեղակ երակներում մեծերի,
Սերն ավելի մեծեր աշխարհ կբերի
Եվ մեծության այլ չափանիշ դեռ չեղած:

Ամեն պոետ՝ հառած հայացքը նրանց,
Դժգոհ է իր ստեղծածից, իրենից,
Փա՛նք արարիչ դժգոհությանն այդ անանց:

Մի օր գուցե երգս ուրախ կցայտե,
Ինչո՞ւ, սեր իմ, չես հավատում երբեք ինձ,
Ասում ես, որ քնար ունեն՝ ես փայտե:

Ասում ես, որ քնար ունեմ ես փայտե,
Երգում եմ զիլ, սակայն լավ էր ավելի,
Որ արտի մեջ մի խրտվիլակ լինեի,
Փախցնեի ագռավներին գորշաթև:

Այդ ինչպե՞ս է, ախր, ինչպե՞ս, սիրելի՛ս,
Որ իսկական ագռավներից չես սուկում,
Իմաստներ ես փնտրում նրանց փուչ խոսքում,
Հրճվում՝ նույնիսկ մի կես հատիկ գտնելիս:

Մի՞թե դու էլ համաձայն ես, որ իրավ
Դայլայլի տեղ քեզ կռավոց լսել տան,
Որ լցնում է օդը ամեն գորշ ագռավ:

Ես՝ ջինջ կարկաչ, դեպի քո ափն եմ հոսում,
Այդ ինչպե՞ս է, որ իմ երգում մեղմաձայն
Մեղեդու տեղ չոր թխկթխկոց ես լսում:

Մեղեղու տեղ չոր թխկթխկոց ես լսում,
Իսկ ես, ների՛ր, ուզում եմ քեզ առարկել
Եվ նույնիսկ քե՛զ, մինչևիսկ քեզ էլ հերքել,
Որ ես իբր խեղճ աղքատ եմ Պառնասում:

Հարուստ եմ ես երազներով պոետի.
Մի երազս մարդուն աստղեր է տալիս,
Երազում է մի երազս ցնծալից,
Որ դեպի Մարս հիմա թռչեմ ես պիտի:

Մի երազս պատերազմին է հաղթում,
Մի երազս հանճարներին հող դարձած՝
Կյանք է տալիս և բարի երթ է մաղթում:

Միրոս է զարկում բայց սողոսկեց մի կասկած,
Երբ ասացիր՝ մուրճի զարկ է, չե՞ս լսում.
Ճիշտ որ, սեր իմ, մուրճն է այդպես հարվածում:

Ճիշտ որ, սեր իմ, մութճն է այդպես հարվածում,
Ամեն զարկից սիրտս դառնում է ավազ,
Ծվեն-ծվեն մղկտում է մի երազ,
Որ ինձ առաջ դեպ Հելիկոն էր տանում:

Լոկ թվում էր, թե ելնում եմ լեռն ի վեր,
Մուսաները հիմա կտան ինձ ողջույն,
Այս էլ ճամփան, որ թողեցի ես կիրճում,
Հետքերս, տե՛ս, խորն են ինչքան, խոր ձորեր:

Բայց բարձրացավ քո արևը, և ահա
Իմ հետքերից հետք չմնաց ճամփեքին,
Տպված էին նրանք, ավա՛ղ, ձյան վրա:

Տեսնում եմ ես երգիս դագաղն աչքիս դեմ,
Գալիս ես դու իբրև մուսա, իբրև կին
Ու քո ձեռքով մեխում դագաղս արդեն:

Ու քո ձեռքով մեխում դագաղս արդեն,
Շարտում ես Լեթա գետը՝ զուտ փրփուր
Ալիք-ալիք փշրվում են օրեր բյուր,
Ես՝ մոռացված, և իմ մասին չգիտեն:

Բայց լեռներս ինձ կհիշեն տրտմագին,
Կակաչները՝ կարոտներն իմ բոցեղեն,
Երբ հյուր գնաս, քո ոտքերին կփարվեն,
Ու թե քաղես՝ կզգվեն քո ձեռքերին:

Եղինջները մի քիչ փշոտ են, գիտես,
Նրանք կասեն, որ ինձ դու շատ տանջեցիր,
Ներիր նրանց, իրենց բնույթքն է այդպես:

Շատ մի տխրիր, Լեթա գետն է միշտ հոսում,
Ինձնից լավերն այդ գետին կուլ գնացին
Այս իրերի հողմագալար քառսում:

Այս իրերի հողմագալար քառսում
Իբր քիչ էր, որ այսքան ցավ տվիր դու,
Տերն էլ տվեց անհազ մի տենչ ճախրելու,
Թև չտվեց, տանջել, ծաղրել էր ուզում:

Պաշտիր, ասաց, բրիտանական կաղնին դու,
Որ հայտնի է այլ անունով՝ Շեքսպիր,
Եվ գիտակցիր, գիտակցելով տառապիր,
Որ չես լինի մեն մի տերևը կաղնու:

Այնինչ տենչդ այնքան է մեծ, որ հազիվ
Յոթը երկինք տեղավորվեն իրենց մեջ,
Տանջվիր այդպես ստորոտներում երազիդ:

Ո՛վ տեր, դու լավ գիտես խոցել կարեվեր.
Ա՛խ, չգգայիր, որ երջանիկ սերն անշեջ,
Մեկ էլ պիտի երգն ինձ կայան պարզներ:

Մեկ էլ պիտի երգն ինձ կայան պարզներ,
Բայց մեծ երգը, արքա երգը, երգ-հսկան,
Կյանքից սերված ու կյանք դարձած իսկական,
Հողում՝ արմատ ու երկնքի մեջ՝ թևեր:

Ես այդ երգն եմ իմ արյունով երագում,
Փոքրերը ի՞նչ, հազիվ ապրում մի վայրկյան,
Կայծերի պես հանգում են լուռ ու չկան,
Մարդ մրսում է նրանց մանրիկ, խեղճ պարսում:

Իմ երագը, գիտեմ, շատ է ընդունայն,
Ներիր, սեր իմ, որ երագում եմ այդպես,
Մեկ էլ ներիր, որ ասում եմ բարձրաձայն:

Թե ստեղծեմ երգն այն, որ ես եմ ուզում,
Ուրիշ էլ ո՞ւմ, կնվիրվեմ միայն քեզ,
Բայց պոետ չեմ, երբ որ դու ես այդ ասում:

Բայց պոետ չեմ, երբ որ դու ես այդ ասում,
Քո վճիռը, սեր իմ, շատ է անողորք,
Իմ մեջ էլի կայծակում է մի բողոք,
Դու ամպրոպիս դղրդոցը չես լսում:

Թե զոհ է պետք, որ ցավերը վերանան,
Ե՛ս կլինեմ առաջին զոհն աշխարհում,
Սիրտս քամեմ, թող նա սառչի անարյուն,
Միայն հետո պակաս չզգա սիրտն արյան:

Ես պատրա՛ստ եմ, առաջի՛նն եմ, զոհեցե՛ք,
Դա երազանք-զգացում է պոետի,
Միայն կյանքում զոհ չլինի էլ երբեք:

Բայց ի՞նչ, էլի կոչում ես ինձ անքանքար.
Եվ ես, նայի՛ր, ասես մեխված եմ գետնին՝
Իմ թևերին խոսքդ ինչպես ծանր քար:

Իմ թևերին խոսքդ ինչպես ծանր քար՝
Ցած է քաշում, ինձ խրում է հողի մեջ,
Որ պոետ չեմ, աշխարհն ասեր թող անվերջ,
Աշխարհի դեմ կընդվզեի քաջաբար:

Դու ես ասում, քո դեմ ինչպե՞ս մղեմ մարտ,
Դու՝ այդ ես եմ, իմ կյանքը դու ես, սե՛ր իմ,
Ի՞նչ խոսք գտնեմ, որ շառաչի ոխերիմ,
Երբ լոկ շոյող խոսքեր ունեմ քեզ համար:

Ծանր է քարը, դու նոր քարեր ես դնում
Իմ թևերին, իմ խոհերին, իմ սրտին,
Հողում խրված՝ ես երկինքը չեմ տեսնում:

Սուտ են, ափսոս, կյանքում չկան հրաշքներ,
Որ արծվացած՝ քավեմ երկնի կապույտին,
Ես՝ ուժասպառ, չեմ սավառնի երբեք վեր:

Ես՝ ուժասպառ, չեմ սավառնի երբեք վեր,
Կանաչ արտիս քարե կարկուտ տեղացիր,
Բայց անվթար ծիծաղում է դեռ մի ծիլ,
Իբրև վկա, որ իմ արտը բերրի էր:

Փա՛նք քեզ, իմ ծիլ, շոշափուկներն իմ մտքի
Քիչ-քիչ հասնում ու Անհայտն են շոշափում,
Յնծում են ես, միշտ կցնծամ իմ ափում,
Երբ էլ Անհայտն ինչպես հասած նուռ ճաքի:

Անգամ չնչին հյուլեն ունի դռներ փակ,
Ով էլ բացի՝ ինձ սփոփանք կբերի,
Որ իմ չարածն ինքը արեց, իմ տեղակ:

Բայց ո՞վ կտա ինձ սփոփանք մի պատառ,
Որ չհասա մտածումիս մեջ թերի
Ու չեմ հասնի քո աչքերին փրկարար:

Ու չեմ հասնի քո աչքերին փրկարար,
Որ նրանց դեմ տոնաձառս զարդարեմ,
Ու զա նակ իմ Նոր տարին, ես պարեմ,
Թնդացնեմ երգով աշխարհը արար:

Դուրս են նետվում հետո քանի տոնաձառ
Ցեխակոլով ձյուների մեջ ու ցրտի,
Ի՛նչ սիրտ ունեն, անգամ ձեռքում տմարդի
Ու ձյուներում կանաչ ծիծաղ են դարձյալ:

Մեկտեղ պահված թող չորանան շոգին բարկ,
Երբ լուցկի տաս՝ պարեն ուրախ, ճրթճրթան,
Որ չքնաղ են մահվան մեջ իսկ և կրակ:

Երկինք ձգվող մի սանդուղք են բոցավառ,
Ա՛խ, չեմ ելնի ես սնդուղքով խնդության
Ու չեմ հասնի քո աչքերին փրկարար:

Ու չեմ հասնի քո աչքերին փրկարար,
Որ նվիրեն մի ողջ երկինք ինձ նրանք,
Արծվի ճախրը, արծվի ճախրը համարձակ
Եվ ճախրելու հրճվանքն ինձ տան սիրաբար:

Այնտեղ՝ վերում ինչ-որ բան կա գեղեցիկ,
Որ արծիվներն այդպես ձգտում են վերև.
Ուրիշ լույս կա, ուրիշ երազ ու արև
Այնտեղ՝ վերում, կապույտի մեջ թափանցիկ:

Գեթ ճառագեն քո աչքերը իմ ճամփին,
Թեկուզ հեռվից, թեկուզ միայն մի վայրկյան,
Ոսկեգոծեն հանց արևի շողն ամպին:

Ամպեր տեսնեմ, որպես փրփուր խեղդվողին,
Գոնե ամպեր՝ հեռավոր ցուլքդ վրան,
Որոնք պիտի ինձ ուղեցույց լինեին:

Որոնք պիտի ինձ ուղեցույց լինեին,
Էլ փարոս չեն, նայում են կույր բիբերով,
Նավս մոլոր, կասկածների իր բեռով
Չարնվում է քո ժայռեղեն ավերին:

Պետք չե՞ն իրավ քեզ դոյակներ անուրջի,
Ուր քարերը լույս են շող-շող խտացված,
Ուր շաղախը սերն է մաքուր ու անանց,
Ուր բնակվում է կարոտը բարձր ու ջինջ:

Ճի՞շտ է, ասա՛, որ քեզ պետք չեն ցնորքներ,
Ճերմակ ամպեր ու տեսիլքներ վարդագույն,
Քրքրում են կասկածներն ինձ, սեր իմ, սեր:

Ախ, թե հանկարծ քո աչքերը քամեին
Իրենց լույսից գեթ մի կաթիլ իմ հոգում,
Ես հաղթեի կասկածներն իմ ամեհի:

Ես հաղթի կասկածներն իմ ամենի,
Որ գալիս են ոլոր-մոլոր, օձաբար,
Ու ֆշշում են, թե բացվի այլ ճանապարհ,
Այլ կլինեն ես նորաբաց այդ ճամփին:

Եթե հաղթեմ՝ կկուրանամ ես փառքից,
Ինչպես հիմա պարտությունից եմ նվում,
Եթե սիրես, մեկ-մեկ այնպես է թվում,
Էլ չեմ կարող երկրպագել քեզ նորից:

Ու վխտում են սև օձերը կասկածի,
Ալիք-ալիք գալարվում են ինչպես ծով,
Որի խորքում, ախ, ի՞նչ հավատ կառկայծի:

Չեմ ազատվում, օձեղեն ծովը խավար
Հոգուս մեջ է իր բյուրլեզու խայթոցով.
Ափ դուրս գալի հաստատաբայլ, հուսավառ:

Ափ դուրս գայի հաստատաքայլ, հուսավառ...
Գրոհ տալիս ամեն այլք կասկածի,
Դու, ասում է, բավ է արդեն, հասկացի՛ր,
Չեղար կյանքում նույնիսկ վսեմ սիրահար:

Խեղճ, ասում է, քեզ թվում է՝ քո հոգում
Բնակվում է սիրո աստվածը լուսեղ,
Գույն է փոխում լոկ քամելեռնը այնտեղ,
Սերը մեկն է իր գույներից, միայն գույն:

Վիշտ ու խնդում, ատելություն, մաղձ, հավատ,
Սև ու կարմիր, գորշ ու դեղին և կապույտ,
Ողջը փոխվող, քամու նման անհաստատ:

Կողոպտում է ինձ քամելեռնն անդադրում:
Ծեծվող շունն իսկ չունի իմ այս ցավն անգութ.
Լավ է լինել բրածեծ շուն աշխարհում:

Լավ է լինել բրածեծ շուն աշխարհում,
Զգալ միայն ոսկորների մի սուր ցավ,
Որը մեկ էլ տեսար չկա, շուտ անցավ,
Քո հոգնատանջ ուղեղն է՛լ չի քրքրում:

Իսկ իմ ցավը ամուր կառչել է հոգուս
Հազարճիրան կասկածներով անհատնում,
Թե քրքրված սիրտս են մի տեղ կարկատում,
Մի այլ տեղ է ցավը պատռում, ելնում դուրս:

Իմ վերևում մի սեգ արծիվ է ճախրում,
Ոչ մի կասկած չի ծվատում իր հոգին,
Թե չէ ինչպե՞ս պիտի ճախրեր այդ բարձրում:

Նա արծիվ է, նա հասկանում է անշուշտ,
Որ ավելի լավ է հասնել երկնքին,
Քան թե ծեծվել կասկածներից իր՝ ներքուստ:

Քան թե ծեծվել կասկածներից իր՝ ներքուստ,
 Լավ չէ՞, սիրտ իմ, ըմբոստանալ նրանց դեմ,
 Չկասկածել, չմտածել տխրադեմ,
 Ամեն ինչից ամեն ճամփով տալ փախուստ:

Ու չանրջել, չկամրջել ոչ մի վիհ,
 Ինչպես փոշին, ուր ոչ մի սերմ չի ծլում,
 Չուր չի փնտրում ներկա-գալիք-անցյալում
 Եղե՞լ է, կա՞, կորչի՞ պիտի, սկսվի՞:

Ի՞նչ, կորցնո՞ղ լինեմ էլի աշխարհում,
 Հանց հողակոշտ՝ ընկած գետի մեջ վարար,
 Որ գուր՝ ջրից դուրս ելնել է աշխատում:

Թո՞ղ, թող մնամ կասկածներով էլ հարուստ,
 Ոչինչ, եթե տրտնջամ էլ, որ, ավա՛ղ,
 Բաժին ընկավ վատթարագույնն ինձ վերուստ:

Բաժին ընկավ վատթարագույնն ինձ վերուստ,
 Ինքնալկման լաբիրինթոսն այս անել,
 Որ կարող է անգամ քաջին կործանել,
 Քանզի դրսից չի խճճում, այլ՝ ներքուստ:

Այնքան շատ են իմ խոսքերը ցավածին,
 Երջանկության իմ ծարավը՝ այնքան մեծ,
 Որ թե խմեն խիհղի մի հորդ ջրընկեց,
 Պիտի զգամ՝ էլի ծարավ մնացի:

Ո՞վ ինձ պատժեց այդ խոհերով և հետո
 Ինքնալկման լաբիրինթոսը նետեց,
 Դո՛ւ, դո՛ւ, սե՛ր իմ, այդ անտարբեր ձեռքով քո:

Տնորք ճամփան ինձ քո աշխարհն էր բերում,
 Դաժան ձեռքդ այդ ճանապարհն էլ փակեց,
 Էլ ես նույնիսկ ցնորքներ չեմ արարում:

Էլ ես նույնիսկ ցնորքներ չեմ արարում,
Որ նրանցից կառչեմ որպես պարանից,
Դուրս գամ այս մութ, ինքնաժխտման ջրհորից,
Ուր ծարավից հույսիս ծիլերն են խամրում:

Հանկարծ, հրա՛շք, ծագեց ահա աստղը մեծ,
Նա՛ լուսաստղ աստղերի մեջ աննշան,
Շողշողում է իբրև հսկա մի շուշան,
Եվ ես եմ այդ պայծառ աստղը բարձրաբերձ:

Մի՛ գարմանա, ով կարող է ինձ նման
Վիհերն իջնել, անդունդները իր հոգու,
Կարող է և ելնել կատարը լեռան:

Ուշ է, սակայն, մնացել է քիչ բան ինձ,
Կորցրել եմ շատը անհույս մորմոքում
Ու դառնացած գնում եմ ես աշխարհից:

Ու դառնացած գնում եմ ես աշխարհից՝
Երկնքից՝ շող, քեզնից ներումն հայցելով,
Որ եղծել եմ քեզ կասկածիս «բայց»-երով,
Քեզ մանրելով ինքս էլ դարձել եմ մանրիկ:

Ճիշտն այն է, որ սիրտը սրտին լոկ բույր տա,
Ապրել է պետք՝ ապրեցնի, որ ապրի,
Ատելությունն ինչքան գոռա, փրփրի,
Մարդը միայն սիրո ձայնին հավատա:

Դարձյալ քեզ եմ իմ աղոթքը առաքում,
Ապրում ես դու նորից երկնում իմ վսեմ,
Քո արևն է սրտիս վրա ճառագում:

Երգս լիներ նրա լոկ փայլն անդրադարձ,
Չէի ասի, թե աշխարհից գնում եմ
Եվ ոչ մի երգ այս աշխարհին չթողած:

Եվ ոչ մի երգ այս աշխարհին չթողած՝
Անցնում եմ ես շիրիմներով օրերիս,
Թափուր-թափուր երկնականար սևերիզ,
Իմ օրերը աստղեր չեղան լուսարծարծ:

Իմ օրերը միշտ պատյանում մնացին,
Չգնացին կյանքի համար կռվելու,
Իմ օրերը միշտ մնացին քեզ հլու,
Հեռու բախտից, կռվից հեռու, առանձին:

Եվ ձյուն եկավ, և ոտքերս մրսեցին,
Ես չզգացի ջերմությունը մայր հողի,
Չյուն էր իմ ու նրա միջև իմ ճամփին:

Ի՞նչ եմ արել, ի՞նչ եմ տվել իմ սրտից,
Արյո՞ւն, քրտի՞նք, կամ գեթ համբույր մի շողի,
Որ մայր հողը իմ մահից ետ՝ զգար ինձ:

Որ մայր հողը իմ մահից ետ՝ զգար ինձ,
Ավազի մեջ երազներս տնկեցի,
Ծառ չդարձած նրանք արագ թռչնեցին,
Չկանաչեց մի ասի հող իսկ իմ շնչից:

Հող չբերի, ծառս ինչպե՞ս կանաչեր,
Ջուր չտվի, ծարավին ո՞նց դիմանար,
Միայն, միայն քեզ փնտրեցի անդադար,
Միշտ քեզ տեսա իմ ցնորքում սիրաջերմ:

Անձրև եղա՝ ավազներին կաթկթած,
Ծիլ դառնալու քաղցրությունը չցգացի,
Եվ ինձ, սեր իմ, սիրտդ երբեք չգթաց:

Իմ գոյությամբ աշխարհն ինձնով հարուստ չէր,
Ու բնավ չի աղքատանա մեռնելիս,
Հոգիս ինչպե՞ս ցուրտ խոհերից չմրսեր:

Հոգիս ինչպե՞ս ցուրտ խոհերից չմրսեր,
 Տաքանալու համար չգար էլի քեզ.
 Ինձ այս անգամ քո կրակից չզրկես,
 Բաժին հանիր ինձ քո բոցից գեթ կայծեր:

Չգիտեի, որ այդ պիտի պատահեր,
 Կայծը հազիվ մի ակնթարթ է վառվում,
 Նույնիսկ եթե փայտը չոր է անտառում,
 Կայծից միշտ չէ, որ ծագում են հրդեհներ:

Բայց քո կայծից, ժպիտ կայծից, սեր իմ վես,
 Ներշնչանքի ի՞նչ մեծ հրդեհ բռնկեց,
 Լույսի, սիրո խենթ գահակալ դարձա ես:

Եթե այդպես շինել գիտես սրտաբաց,
 Ինչո՞ւ, ինչո՞ւ քանդում ես միշտ հույսս մեծ,
 Ո՞ւմ զանգատվեմ քեզնից բացի, իմ աստված:

Ո՞ւմ գանգատվեմ քեզնից բացի, իմ աստված,
 Մեկ էլ սառցին, անսիրտ սառցին գանգատվեմ,
 Ո՞վ իմանա, զուցե հալչի նա իմ դեմ,
 Ու ինձ թվա՝ կհալչես դու էլ հանկարծ:

Ի՞նչ նյութից է սիրտն ստեղծված, ո՞վ գիտի,
 Սիրո հույսը կարող է ծիլ արձակել,
 Ճեղքել, ելնել բևեռային սառցից էլ,
 Ինչպես տակից մի շատ բարակ ասֆալտի:

Հույսը, սեր իմ, ամենից վերջն է մեռնում,
 Երբ մեռնում է հույսին փրկող հույն անգամ,
 Իմ հույսը կա նույնիսկ սառցի սահմանում:

Շշնջում է նա ինձ ցերեկ ու գիշեր,
 Վաղուց, վաղուց (զուր ուշանում է այսքան)
 Իմ մի աչքը երգ պիտ լիներ, մյուսը՝ սեր:

Իմ մի աչքը երգ պիտ լիներ, մյուսը՝ սեր,
Ե՛վ երգ, և՛ սեր՝ երկուսն էլ մեծ ու անհուն,
Ինչպես վիշտս, որ տիեզերքն է բռնում,
Ինչպես խինդս, որը գուցե կգա դեռ:

Գու դիտմամբ ես ինձ ցավ տալիս, որ հետո
Ես խնդության ահագնությունը զգամ,
Ցավս երգեմ բյուր ձևերով, բյուր անգամ,
Եվ մեկ անգամ երջանկությունն իմ սիրո:

Իմ բարի բախտ, միշտ կիսատ ես լինում դու,
Գուցե գիտես՝ հեշտ է վշտին դիմանալ,
Քան թե լրիվ խնդությանը մահազդու:

Մի՛ վախեցիր, լրի՛վ եղիր, անստվեր,
Չեմ խենթանա՝ լցված խինդով ծալեծալ,
Իմ մի աչքը երգ պիտ լիներ, մյուսը՝ սեր:

Իմ մի աչքը երգ պիտ լիներ, մյուսը՝ սեր,
Երգը տաներ կարոտներն իմ սրտե-սիրտ,
Սերը դարձներ երազներս անբասիր,
Փերթ-փերթ բացվող, ինչպես գարնան
բողբոջներ:

Թագերի մեջ լոկ երգի թագն է հավերժ՝
Սիրո պայծառ աղամանդով զարդարուն,
Քանի արքա շիրիմ գտան դարերում,
Չկա ոչ մի երգի արքա նրանց մեջ:

Սակայն չունի իմ երազը ստնտու,
Որք մանուկ է ու նվաղել է արդեն,
Ես լսում եմ նրա վերջին լացն ազդու:

Գայիր հանկարծ՝ նոր երազներ քո ձեռքին,
Նվիրեիր քո պոետին դալկադեմ,
Ու նայեի ես նրանցով աշխարհին:

Ու նայեի ես նրանցով աշխարհին՝
Պայծառ-պայծառ քո բիբերով, քո սրտով
Եվ հյուսեի իմ հեքիաթը հոգեթով՝
Քո բիբերի միջով տեսած անցքերն հին:

Իմ հեքիաթում որպես բլբուլ հազարան,
Թող մեր սերը վարդ շաղ տալով դայլալեր,
Եվ աշխարհում ինչ որ բիրտ ու մռայլ էր,
Փոխվեր հանկարծ սիրանվեր քնքշության:

Իր նախկին տեսքն առնել վարդը փուշ դարձած,
Այս աշխարհին բռնած անեծքը ցնդել,
Մարդը ելնել սանդուղքն ի վեր երկնաբարձ:

Եվ այդ աներ, մեր սերն աներ երկնային,
Գեթ մի անգամ, գեթ մի վայրկյան, օ՛, իմ սեր,
Ինձ աշխարհն ու կյանքը հեքիաթ թվային:

Ինձ աշխարհն ու կյանքը հեքիաթ թվային,
Ես լինեի, դու լինեիր հեքիաթում,
Դու ասեիր, որ էլ այգիդ չի փթթում,
Թուփն է դեղնում չար անեծքից դիվային:

Պիտի բերել հազարան հավքն, ասեիր,
Որ ծիծաղի առաջվա պես այգին իմ,
Հեծնեի ես իմ նժույզը մտերիմ,
Ինձ բարի երթ ու վերադարձ մաղթեիր:

Երեք եղբայր, արքայազուն երեք քաջ
Պիտի գնան բերելու հավքն հազարան,
Պիտի փոքրին բախտը վազի ընդառաջ:

Մինչ ուրիշը պիտի սերդ երագեր,
Ես ետ գայի՝ ինձ հետ երգիչ հավքը այն,
Ու լինեի արքայազնը ես կրտսեր:

Ու լինեի արքայազնը ես կրտսեր,
Ու հաղթեի վիշապներին, դևերին,
Պարտվեր ինձնից վիշապներից սուկալին՝
Իմ իսկ եսը՝ բյուր մեղքերով ծանրաբեռ:

Մաքրամաքուր հրաշք բլբուլն հազարան
Կարող են լոկ մաքուր ձեռքերը բռնել,
Միայն մաքուր սիրտն է կարող ըմբռնել
Երգը նրա աստվածային ու նրան:

Մաքրեի ինձ իմ մեղքերից բյուրանուն,
Որ դեևեր են ճանապարհին իմ դժնի,
Նրանց շնչից իմ աչքերն են կուրանում:

Եվ իմ հոգին որպես խարույկ մի կայտառ,
Որպես արև, որ երբևէ չի թռչնի,
Ծովերի մեջ, ծովերից դեն բոցկլտար:

Ծովերի մեջ, ծովերից դեն բոցկլտար
 Հոգիս՝ գտված ամեն ախտից, վարակից,
 Մաղձից, քենից և ախտերից հարակից,
 Որ դարձնում են ուրիշներին ինձ օտար:

Լինեի քաջ, ինչպես Արեգն հեքիաթի,
 Որ գնում է հրաշք հավքի հետևից,
 Նրա նման անանձնական ու անբիծ,
 Նրա նման լույսից կերտված լինեի:

Թեթև-թեթև կթռչեի այնուհետ
 Իմ հազարան կրակ հավքը բերելու,
 Որ իր երգով այրեր սրտեր ախտաժետ:

Եվ չէր զգա ծանրությունն իմ մեղսական,
 Վեր կճախրեր՝ մաքուր կամքին իմ հլու
 Հրեղեն ձիս՝ տեսիլքի պես հուրհրան:

Հրեղեն ձիս՝ տեսիլքի պես հուրհրան
Յուլցում է երկնքի մեջ կապուտակ,
Գլխիս վրա երկինքն ինչպես կապույտ թագ,
Արեգակը շող մարգարիտն է նրա:

Գնում եմ ես ու մի ձայն է ինձ կանչում.
- Դարձիր, դարձիր, բոցերի մեջ կվառվես:
Ո՛չ, կգնամ, առանց երգի ի՞նչ եմ ես,
Այն հազարան հավքի երգն եմ ես տենչում:

- Դարձիր, դարձիր,- կանչում է ինձ ձայնն էլի,
Այդ իմ վախն է, որ կանչում է իմ ներսից
Ու ցույց տալիս վիշապներին ահռելի:

Թե վախը կա, շատ կշեղվի իմ ճամփան,
Ու չեմ տեսնի ինձ հաղթական ետ գալիս՝
Գիրկս առած երգի բլբուլն հազարան:

Գիրկս առած երգի բլբուլն հազարան՝
Միայն մտքով, միայն կապույտ ցնորքում
Ես խփում եմ, և վիշապներն են տնքում,
Վարարում է գետը նրանց սև արյան:

- Բայց չես հաղթի,- կասկածն է ինձ տատանում:
Ախ, կասկածը կեսն է արդեն պարտության,
Հաղթանակը հո գինի չէ մի էժան,
Որ ամեն մարդ համը զգա բերանում:

Երգին պիտի ողջ քո արյամբ նվիրվես,
Այդպես նաև երգիչ հավքը բերելուն,
Ցամաքել եմ, կարծես արյուն չունեն ես:

Մնում է ինձ լոկ մի անփակ ճանապարհ՝
Բաղձանքը, թե՛ հուր-հավքի հետ գայի տուն,
Քեզ մոտ գայի, որ նա երգեր քեզ համար:

Քեզ մոտ գայի, որ նա երգեր քեզ համար՝
 Իմ հազարան բլբուլ լեզուն, իմ մուսան,
 Ինձ հետ երգեր և երկինքը սրբազան
 Իր արևով, իր աստղերով անհամար:

Երգեր և իմ բերած հավքը դրախտի
 (Իբր բերած, իբր կռվով մոլեգին),
 Բայց դու, սեր իմ, չլսեիր ոչ մեկին,
 Լոկ իմ երգից բացվեր դուռը քո սրտի:

(Ինչքան հեշտ է ցնորքի մեջ ամեն բան,
 Բայց թե միայն ցնորքի մեջ գտնելիս՝
 Ոչ թե գտնում, այլ կորցնում ես ճամփադ:)

Հավք ու երկինք մնային լուռ, ապշահար,
 Դու ժպտայիր, ինչպես պահին ցնորքիս
 Ու երգեի, ե՛ս երգեի քեզ համար:

Ու երգեի, ե՛ս երգեի քեզ համար,
Երգս քեզ հետ լսեր աշխարհը համայն,
Այնպես թովիչ, կախարդական լիներ այն,
Որ աշխարհից ամեն ոճիր վերանար:

Ով զենք վերցնեի սպանելու ուրիշին,
Ինքն սպանվեի՝ հղանալիս միտքն իր չար,
Ուժեղները ինձ կատեին անպատճառ,
Իմ դեմ ելած՝ առաջինը կընկնեին:

Վսեմ ոգին կսավառներ այնուհետ
Մեր մտքերում, երազներում, աշխարհում,
Ու չէր կռվի մարդը նույնիսկ ինքն իր դեմ:

Այս, ցնորքս մարմին առներ իրական,
Ես լինեի փրկիչ՝ երգով իմ անհուն,
Նսեմանար իմ դեմ բլբուլն հազարան:

Նսենանար իմ դեմ բլբուլն հազարան,
 Ու դու գայիր, ինձ ասեիր՝ սիրելիս,
 Միայն մի բառ, հարկավոր չէր ավելին,
 Որ չդառնար այդ մեծ բառը հասարակ:

Ես կզգայի, որ արժանի եմ դրան,
 Չէ՞ որ մարդուն վերստեղծել նորից-նոր,
 Արարիչ եմ, աստված եմ ես գերիզոր,
 Աստվածուհիս, կողքիս նստիր, գահիս լայն:

Մենակ հեշտ չէ հսկել շարժումն աշխարհի,
 Երկուսիցս չի վրիպի ոչ մի բան,
 Ո՛չ մի լավ գործ և ո՛չ մի ծուռ ու թերի:

Ես կլինեմ, օ՛, ի՛նչ աստված խանդավառ,
 Մենակ նստես դու իմ կողքին մի անգամ,
 Ա՛խ, ցնորքս ինչքան շատ է անհնար:

Ախ, ցնորքս ինչքան շատ է անհնար,
Բայց քո սերն է ինձ ավին հանում ցնորքի,
Ու քո սերն է ահա մղում մի խոսքի,
Որ երբ գտնեն՝ կլինի ողջը պայծառ:

Որոնում են բանաստեղծներն աշխարհի
Այդ մի խոսքը, միակ խոսքը երջանիկ,
Տերն ստեղծեց ցամաք ու ծով ու երկինք,
Այդ մի խոսքն էլ նա ստեղծած կլինի:

Ու փնտրում են, ու չի գտել դեռ ոչ ոք,
Ինչ գրում են՝ փնտրտուքն է նրանց հար,
Մե՛րթ լի հույսով, մե՛րթ՝ ցավերով անամոք:

Ու փնտրում են այդ մեծ խոսքը նաև ես,
Բայց երազում և երազով մի անճար,
Երազում է միայն աղքատը ինձ պես:

Երագում է միայն աղքատը ինձ պես,
 Նա, որ պարկը երագներով է լցնում,
 Հացի տեղակ սուտ երագներ է կրծում,
 Այնպես մեղք է, երբ էլ նրան հանդիպես:

Նա չի առնում քլունգ ու բահ կամ տապար,
 Չի վաստակում ինքն իր ձեռքով հացը իր,
 Հե՛յ, երագելն աշխատանք չէ, իմացի՛ր,
 Լավ է մեռնես, քան գութ մուրաս վատաբար:

Լավ է մեռնեն, քան սեր մուրամ ես ինքս էլ,
 Մուրացվածը սեր չէ, այլ խեղճ մի փշրանք,
 Թե սիրում ես՝ անկարող ես այն մարսել:

Գոհանում եմ ես սովերից քո անգամ,
 Թե այդպես է, ես աղքատ եմ անկրակ,
 Իմ աչքերում ո՛չ սեր, ո՛չ էլ երգեր կան:

Իմ աչքերում ո՛չ սեր, ո՛չ էլ երգեր կան,
Առաջինը չեղա, ավա՛ղ, ոչ մի տեղ,
Ո՛չ սրընթաց թռիչքի մեջ փառահեղ,
Ո՛չ հուսահատ մորմոքի մեջ տևական:

Ինձնից էլ խոր երազողներ կան, գիտեմ,
Ինձնից էլ շատ անճարակներ անպտուղ,
Հագել եմ ես վշտի թանձր մառախուղ,
Բայց ավելի վշտոտներ կան թախծադեմ:

Չուր տենչացի հասնել հավքին հազարան,
Ավելի զուր տենչացողներ են եղել,
Ինձ չի հասնի, թե զուր տենչին դափնի տան:

Աչքեր են պետք, որ առաջ կամ ետ քայլես,
Այստեղ հասել ու կմնամ այստեղ էլ,
Ես, ուրեմն, աչքեր չունեմ, կույր եմ ես:

Ես, ուրեմն, աչքեր չունեմ, կույր եմ ես,
Ինչպե՞ս թե կույր, երբ որ դու կաս աշխարհում,
Ես ամենուր քո ցուքերն եմ նշմարում,
Եթե նույնիսկ յոթ ծով այն կողմ արևես:

Իսկ թե մեկ-մեկ խեղճ ու կույր եմ թվում ինձ,
Նրանից է, որ թախիժն է ինձ պատում,
Որ հազարան հավքը մնաց հեքիաթում,
Ես նրան կյանք չբերեցի հեքիաթից:

Ախր պիտի նա իմ գրկում գեղգեղեր,
Չէ՞ սրտիս մեջ գեղգեղում է շարունակ,
Սրտից մինչ գիրկ ճամփան ի՞նչ շատ է եղել:

Բայց դու մի՞թե այդ հրեղեն հավքը չես,
Ես այդ ինչպե՞ս չեմ նկատել, իմ հրաշք,
Ես, ուրեմն, աչքեր չունեմ, կույր եմ ես:

Ես, ուրեմն, աչքեր չունեմ, կույր եմ ես,
Հանց մառախուղ, որ սողում է լեռն ի վար,
Չի նկատում անդունդ ու ձոր, թուփ, մացառ,
Կույր-կույր գնում է դեպի ուր՝ չգիտես:

Ես ամպ էի՝ բարձրագնա ու հպարտ,
Ծանր վիշտը ինձ քիչ առ քիչ քաշեց վար,
Հենց մթնեի՝ իմ կայծակը կերևար,
Իմ որոտին չէր դիմանա ամեն մարդ:

Շատ-շատերին նայում էի վերևից,
Բարձր էր իմ չուն, և՛ անկաշկանդ, և՛ ազատ,
Լոկ արևն էր գլխիս վերև հսկում ինձ:

Ինչքա՛ն իջա, շանթ չէ, կայծ իսկ չեմ տալիս,
Ո՞ւր մնաց իմ բարձրությունը լուսազարդ,
Կարեկցում եմ ինձ թզուկները նույնիսկ:

Կարեկցում են ինձ թզուկները նույնիսկ,
Իսկ ես նրանց էլի վերից եմ նայում,
Ախր նրանք այն պատրանքն են փայփայում,
Որ կապկից էլ խելացի են ու ճարպիկ:

Ինչ ասում են, միայն խաղ է մի ունայն,
Թե ուրախ են՝ մի շատ չնչին պատճառով,
Թե տխուր են՝ վիշտ են խաղում ամպելով՝
Ինչքան փոքր են, վիշտն իբր մեծ է այնքան:

Հառաչում են, բայց հառաչանքը նրանց
Ո՛չ բոց ունի, ո՛չ էլ անգամ բարակ ծուխ,
Սրտի անհուն անդունդներից չի պոկված:

Թզուկներ են՝ լինեն հպարտ էլ նույնիսկ,
Թզուկաբար խղճում են ինձ, կարեկցում,
Երբ նայում են կույր աչքերիս ու գույնիս:

Երբ նայում եմ կույր աչքերիս ու գույնիս,
Ի՞նչ իմանան՝ ինչու եմ ես դալկադեմ,
Ինչո՞ւ կույր եմ, թեև շատ լավ տեսնում եմ
Թզուկային հասակն իրենց՝ մի կես թիզ:

Ես ապրեցի սարսուռն արծվի ճախրանքի,
Աչքերիս մեջ ծիրկաթինների բեկվեցին,
Կյանքն զգացի թռիչքի մեջ գեղեցիկ
Ու կորցրի, ցավ եմ զգում կրկնակի:

Գիտեմ՝ միշտ կան թռիչքը մեծ, կյանքն անհուն,
Ես կուրացած սիրո պղտոր արցունքից՝
Հիմա դրանց շողշողումը չեմ տեսնում:

Բայց ես գիտեմ, որ կան դրանք իսկապես,
Նրանք՝ թշվառ, այդ չգիտեն, բայց դեռ ինձ
Շշնջում են թզուկերեն՝ ի՞նչ մեղք ես:

Շշնջում են թզուկերեն՝ ի՛նչ մեղք ես.
 Մեղք եմ, այո՛, նաև ստվեր գետնամած,
 Երբ որ մեկը հոխորտում է իմ դիմաց,
 Նրա տեղակ ցածրանում եմ, զհտե՞ք, ես:

Ընկածի հետ մի ընկած եմ իմ հոգում,
 Նրա անկումն իմ անկումն է հիրավի,
 Իմ արյան մեջ կա գնդիկն այն երևի,
 Որ ուրիշի արյան պղտորն է զգում:

Սկսվում եմ մարդկությունից բովանդակ,
 Սկսվում է մարդկությունն էլ ինձանից,
 Մեկ ենք ես-նա, մի սիրտ՝ մի մեծ կրծքի տակ:

Կարմրում եմ ես ամոթից, երբ վատ եմ,
 Մեղք եմ, այո՛, բայց և հպարտ դրանից,
 Նրանք՝ երգի թզուկները, չգիտեն:

Նրանք՝ երգի թգուկները, չգիտեն,
 Որ իմ սրտում կա մի տեսնող ճառագայթ,
 Նոր ծալքեր է խավարի մեջ բացում արդ,
 Յրում մթան ծվենները դես ու դեն:

Մի հեռավոր ծոռան ծոռն եմ ես նրա,
 Այն տիտանի, որ պարզևեց մեզ կրակ,
 Ինչքան թվամ այսպես խեղճ ու անճարակ,
 Էլի՛ իմ մեջ այդ կրակից մի կայծ կա:

Եվ կա սերը, որ կարող է տանել ինձ
 Դեպի տիտանն առասպելի, դեպի վեր,
 Որ ջերմություն բաշխեն մարդկանց իմ սրտից:

Ես չեմ կորցրել ինչ ունեի, չեմ կորցրել,
 Մարդ եմ եղել, մարդ եմ նորից, սե՛ր իմ, սե՛ր,
 Որ կարող եմ քո մի խոսքով տառապել:

Որ կարող եմ քո մի խոսքով տառապել,
Այդ նշան է, որ վսեմը միշտ կզգամ,
Կգա թել-թել հյուսվող երգի աստղաժամ,
Գուցե վերջին երգ ունեցող կարապ եմ:

Արյունով է երգը սնվում և սրտով,
Քչերն իրենց սիրտը տվին, երգ առան,
Եվ մարդկությունն հիմա ունի երգարան,
Ինչպես տուն, հող, ուտելու հաց՝ կարագով:

Ունենալի ես նրա մեջ երկու տող,
Մեկում անվերջ իմ տառապանքը տնքար,
Որ ծնվել է քո մի խոսքից ինձ խոցող:

Մյուսն ասեր, որ քո սիրուց ե՛ս հարբել,
Խիզախել եմ երջանկության մեջ անձայր,
Քո մի խոսքով դարձրել աշխարհն առասպել:

Քո մի խոսքով դարձրել աշխարհն առասպել
Ու գմայլվել ստեղծածով սեփական,
Այս աշխարհում ինչքա՛ն-ինչքա՛ն աստղեր կան,
Ու չեմ կարող հիացնունքս ես գապել:

Ողջո՛ւյն, աստղե՛ր, մեծ երկնքի մեծ խոհեր,
Վառվում եք հար ողջ մարդկության համար դուք,
Ով որ ունի արթուն ականջ, աչք կտրուկ,
Չեզ կլսի, կկարդա ձեզ ողջ գիշեր:

Իմ աչքերը լուկ սեր աստղը փնտրեցին,
Ու ծաղրում են թզուկներն ինձ՝ հի-հի-հի,
Մարդ էլ այսքան գերի լինի սիրածին:

Աստղե՛ր, նրանք սեր էլ չունեն, ես գիտեմ,
Տվե՛ք նրանց սիրո գարուն լիուլի,
Ուր ծաղիկներն հավերժորեն կփթթեն:

Ուր ծաղիկներն հավերժորեն կփթթեն,
Միշտ էլ այնտեղ կապրեն երգի մեղուներ,
Միրոս մի օր նրանց կողքին տեղ ուներ,
Այս ե՞րբ այսպես փշրվեցի ես մեկեն:

Այնքան մանր եմ, ինձնով պատեր չեն շարի,
Կբարձրանա երգի տաճարն առանց ինձ,
Ո՞ւր մնացին սարսուռներս լուսալից,
Այս ի՞նչ արիք ինձ, պոետներ վիթխարի:

Ձեր բարձունքից ծիծաղում եք դուք վրաս,
Ինչպես որ ես՝ թզուկների վրա դեռ,
Որ կարծում են, բարձրացել են լեռն անհաս:

Եվ ուր որ է՝ ողջույն կտան մուսային,
Իրենց հոգում փառքի մեծ-մեծ երազներ՝
Ցատկոտում են ճամփաներում աստղային:

Ցատկոտում են ճանփաներում աստղային,
Չեն ափսոսում թզուկները մի բերան,
Որ տիտաններ կային երգի, բայց մեռան,
Ի՛նչ ընձյուղներ դեռ չարձակած՝ բեկվեցին:

Ու խորհում են, ոչի՛նչ, նրանց փոխարեն
Ի՛նչ հրաշքներ պիտի աշխարհ բերեն դեռ,
Ի՛նչ նոր խոհեր, խորունկ մտքեր ծուռ ու կեռ:
Ու այդ կեռից հսկաներին պիտ կախեն:

Եվ տեսնում են արդեն իրենց երագում,
Որ ճոճվում են հսկաները կեռից կախ,
Ազոավ ու ցին նրանց աչքերն են մարսում:

Ի՛նչ խրախճանք ցիների հետ գիշակեր,
Պար են բռնել թզուկները այդ խիզախ,
Գոհ են այնպես, որ կարող են ցատկել դեռ:

Գոհ են այնպես, որ կարող են ցատկել դեռ
Հոգիները միաբջիջ, սնամեջ,
Փա՛ռք քեզ, ի՛ն սեր, որ ես չկամ նրանց մեջ,
Մի ողջ երկինք երազ ունեն ու լույսեր:

Եվ այս գիշեր տեսա երազ մի անսուտ,
Դուռս եկար սև նժույգով ոսկեպայտ,
Սևը շուտ է, ձին մուրազ է, դուռը՝ բախտ,
Որ լայն բացվել ու սպասում է գալուդ:

Հոգիները միաբջիջ, աղքատիկ
Ախր ինչպե՞ս, ախր ինչպե՞ս հասկանան,
Որ հարուստ են այդ երազով մի հատիկ:

Չեն հասկանում ես էլ նրանց, ի՛ն անգին,
Ինչո՞ւ նրանք ցանկանում են անպայման
Լվերի պես քնից հանել մուսային:

Լվերի պես քնից հանել մուսային,
Ահա՛, նրա թևատակերն են կծում,
Ու ինձ հանկարծ պատում է ահ ու սուկում,
Մի՞թե ես էլ նրանց պես չեմ վարքով իմ:

Ես ծաղրեցի արատները լվերի,
Ծաղրողն ինքը պիտի արատ չունենա,
Գոնե ծաղրած արատից զերծ լինի նա,
Որ անարատ խիղճ-դատավորը ների:

Բայց ծաղրողից հեշտ է դառնալ ծաղրվող,
Մեկ-մեկ այնպես է ինձ թվում, թե իրոք
Ես էլ, ես էլ փքված լու եմ թռչկոտող:

Դու այդ պահին շողարձակում ես վսեմ,
Ես՝ գետնահար, նորից դառնում եմ անօգ,
Շնորհակալ եմ քեզանից, սե՛ր իմ, սե՛ր:

Շնորհակալ եմ քեզանից, սե՛ր իմ, սե՛ր,
Որ դու բարձր ես, որ անհաս ես դու այդպես,
Որ չքնաղ ես ու միշտ քեզ եմ ձգտում ես
Ու չեմ հասնի քո բարձունքին անստվեր:

Ու երիցս շնորհակալ եմ դարձյալ,
Որ դու խիստ ես, ինչպես ահեղ դատավոր,
Ամեն ուժ չէ, որ համարում ես հզոր,
Ամեն երգ չէ, որ կարող ես դու կարդալ:

Քո հոնքերի մի շարժումով ինձ սաստող
Ինձ չես թողնում, որ մտածեմ իմ մասին,
Թե ես իբր բանաստեղծ եմ նոր ծագող:

Թող մի մեծ էլ պակաս լինի Պառնասում,
Ասում ես դու, ու ես գոհ եմ վերստին,
Որ քո խոսքում ես ինձ պոետ չեմ կարծում:

Որ քո խոսքում ես ինձ պոետ չեմ կարծում,
Ոհ, դրանից տառապում եմ ավելի,
Եկե՛ք, ինձ պես տառապողներ աշխարհի,
Մեր լացը լանք, ողբը ողբանք այս ցածում:

Նախ վտարենք մեզնից այն կեղծ մեծերին,
Որ կարծում են, թե չեն ծնվել անտաղանդ,
Ողբանք ձայնով, անկեղծությամբ մանավանդ,
Որ չտվինք ոչ մի մեծ գործ աշխարհին:

Ինձ թույլ տվեք՝ նախ ես խոսեմ, ասեմ ձեզ,
Որ մտքերս, երազներս լուսեղեն
Նրա համար անկրակ են մոխրի պես:

Ու գանգատվեմ, որ կարծում է անտարբեր,
Թե իմ մոխրում պիտի մտքեր գուր պեղեն,
Փտած ծառ եմ, չեմ տա երբեք ընձյուղներ:

Փտած ծառ եմ, չեմ տա երբեք ընձյուղներ,
Ախ, ինչպե՞ս ես դու ինձ փտած անվանել,
Երբ քո կանաչ սերը ինձնից չեն հանել,
Երբ իմ սրտում քո կարտուն է ծաղկում դեռ:

Ուր գնում ես, հետևում է աչքս քեզ,
Աչքս կորցնի, քեզ հոգիս է հետևում,
Հոգիս քնի՝ երազներս են արթնանում,
Որ քնիս մեջ շուրջդ հաժեն սիրակեզ:

Ուր գնում ես, սրտիդ զարկն եմ ես լսում,
Քո սրտով եմ զգում իրերն այս բոլոր,
Իմը չկա, մեռավ մի տեղ իմ ներսում:

Մի՞թե լեզուդ սխալվելու վախ չուներ ...
Ախ, գուցե թե էլի իմ ճիշտն է խոսողը,
Փտած ծառ եմ, չեմ տա երբեք ընձյուղներ:

Փտած ծառ եմ, չեմ տա երբեք ընձյուղներ,
Իմ ճյուղերին հավքերը չեն ճովողի,
Եվ հովերը տաքուկ շնչով սիրողի
Իմ ականջին չեն փսփսա ողջ գիշեր:

Իմ գիշերը լիքն է միայն լռությամբ,
Սև է այնպես այդ լռությունն ու խեղդող,
Մութ ջրհորում հիմա ընկած լինեմ թող,
Գեթ կկռվեմ խեղդվող մարդու սաստկությամբ:

Հիմա՝ անճար, ու՞մ օգնության կանչեմ, ու՞մ,
Որ ինձ փրկի լռությունից քո ճնշիչ՝
Իմ մեջ դարձած մի հուսահատ մահվան ճիչ:

Փոթորիկ է քո լռությունն իմ սրտում,
Իսկ ես հզոր այն կաղնին չեմ երբեմնի,
Կկոտորվեմ մի փոթորիկ էլ լինի:

Կկոտրվեմ՝ մի փոթորիկ էլ լինի,
Իսկ դու անհոգ՝ դալար շիվեր ես տնկում,
Որ ծառ դառնան, մի օր շողան երկնքում՝
Ճյուղերի մեջ խնձոր աստղերն անհունի:

Ա՛խ, լինեի խնձորենին քո տնկած,
Քո մատների բույրը տայի աշխարհին,
Իմանայիր՝ սերս ինչքան է խորին,
Ու նոր միայն կոտրեիր ինձ, անաստված:

Սիրտս, լսի՛ր, ավստասանքից լուռ տնքաց,
Ափսոսում եմ իմ չպտղած իղձերին,
Որոնք պիտի քո քաղցրությամբ լցվեին:

Լաց է լինում սիրուս ծաղիկը ջարդված,
Շատերն անցան ինձ պես սիրո լացով լի,
Այսպես ջահել, դեռ չդարձած ծերունի:

Այսպես ջահել, դեռ չդարձած ծերունի՝
Սիրտս լիքն է ընկնող ծառի սարսուռով,
Ծառեր տնկիր, ու թող աճեն անխռով,
Մեկն էլ գուցե շիրմիս վրա հով կանի:

Այդ ծառեր չեն, մահվան դեղին աչքի դեմ
Հազարաձև արարում է դա կյանքի,
Ինչքա՞ն ծառեր ձեռքդ պիտի դեռ տնկի,
Որ ասես, թե մահվանն հաղթել ես արդեն:

Շտապում ես, ի՞նչ է եղել, սիրելի՛ս,
Գալիք տարին նույնպես ունի ծառատունկ,
Նոր ծառերի ծլարձակում ու ծաղկունք:

Եթե մահ կա, քեզ չէ, ինձ է մոտ գալիս,
Սիրտս է մաշված, գուցե հանկարծ այս գիշեր
Ես կփակեմ իմ աչքերը՝ մի ծով սեր:

Ես կփակեմ իմ աչքերը՝ մի ծով սեր,
Ու կտեսնեմ քո ծառերը ծաղկելիս,
Քեզ կտեսնեմ գուցե հանկարծ ժպտալիս,
Երբ կբացես իմ գաղտնիքը՝ թաքուն դեռ:

Քոնի կողքին, քեզնից գաղտնի, այս գիշեր
Ես իմ անշուք խնճորենին տնկեցի,
Երկարում է ահա թելը իմ հույսի,
Որ քոնի հետ իմն էլ կաճի, կելնի վեր:

Այդ ու՞մ ճամփին գեթ մի ուրախ օր չկա,
Կա, պիտի գա և իմ օրը անտրտում,
Երբ կողք կողքի մենք կծաղկենք՝ ես ու դու:

Վշտի աստված, թող գա օրս արևկա,
Դու այնքան շատ հառաչանքներ ունես խոր,
Մի տնքոց էլ պակաս լինի, ինչ կա որ:

Մի տնքոց էլ պակաս լինի, ինր կա որ,
Մեր ծառերը անուշ բերք տան կողք կողքի,
Մեր ծառերը, մեր իղձերը հրճվանքի
Փոքրիկ հողում իմ ընկերոջ, իմ եղբոր:

Նա էլ ինձ պես հիմա զարկված է սիրուց,
Բայց ոչ կնոջ, այլ մի պատառ մայր հողի,
Միակ տենչն է՝ հողն իր ջանքով ծիծաղի,
Ավելանա բարին թեկուզ մի պտղունց:

Մեր ծառերը նա կջրի խանդավառ,
Ա՛խ, ճիշտ լիներ, ոչ թե ցնորք միմիայն,
Որ իմ սիրուց ընկեր դարձար դու նրան:

Թե ցնորքս ցնդի հանկարծ հողմավար,
Ո՞ր անգութը կասի լեզվով թունալից՝
Աշխարհը չի աղքատանա դրանից:

Աշխարհը չի աղքատանա դրանից,
Թե իր վշտից իմ արցունքը պակասի,
Բայց մի կաթիլն հիմա փոխվեց երկուսի,
Ա՛խ, տեսել են, լաց ես եղել դառնալից:

Քո արցունքն է այրվում հիմա իմ սրտում,
Այդ ե՞րբ, ասա, ինչպե՞ս դարձար լավկան ամպ,
Շատ ես խոցել ինձ քո ծաղրով, սառնությամբ,
Բայց արցունքով ինձ առավել ես խոցում:

Ես խի՞նդ չունեմ, տային ինձ խի՞նդն աշխարհի,
Ողջը ես քեզ նվիրեի ցնծագին,
Ու մնայի այսպես անխի՞նդ վերստին:

Թե այդ քիչ է, կյանքս էլ, կյանքս էլ քեզ տայի,
Գեթ դու ժպտաս, ջահել մեռնելն հոգ չէ ինձ,
Մի ծերուկ էլ պակաս լինի սեղանից:

Մի ծերուկ էլ պակաս լինի սեղանից,
 Ես՝ գալիքի այդ ծերունին դառնահեծ,
 Չասեմ՝ ծառս քոնի կողքին չծաղկեց,
 Ժպիտներդ թռիչքի թև չեղան ինձ:

Ես չտեսա ծլարձակումն իմ իդձի՝
 Փունջ-փունջ ծիծաղ քարքարուտում մի
 պատառ,
 Մեր ծառերից ինձոր-խնձոր կաթող վար,
 Ու ողջ կյանքում քո երաշտից խանձվեցի:

Բայց դու, սեր իմ, դու էլ տխուր ես ինձ պես,
 Մեկ-մեկ նստում ու լալիս ես սրտիդ մեջ,
 Դու, որ ծովում մրրիկ էիր, բարձրի տենչ:

«Իմ հիշատակն են ծառերն այս», - ասել ես,
 Հրճվել, որ չես դառնա ծեր կին մի անգոր,
 Ու՞մ է նրա տնքնտքոցը հարկավոր:

Ու՞մ է նրա տնքնտքոցը հարկավոր,
Եկան ու ինձ ասին այդպես քո մասին,
Անվանեցին քեզ փնթփնթան, ծաղրեցին՝
Նախանձելով քո հրայրքին անսովոր:

Սակայն նրանց դու չես ծաղրում, այդ ինչո՞ւ,
Մենակ ես եմ թիրախ դարձել խոսքիդ սուր,
Ես, որ քեզ հետ ալիքների դեմ զարհուր
Կռվում էի, բնավ չէի երկնչում:

Էլ ի՞նչ անեմ, որ չծաղրես, ի՞նչ անեմ,
Ախր, պիտի փուշ խոսքերիդ փոխարեն՝
Ժպիտներիդ ինձ գգվեին մեղմորեն:

Ելնեմ, այրվեմ արևների մեջ վսեմ,
Կռիվ մտնեմ կայծակի դեմ անխնա,
Գոնե հիմա կասեն՝ ջահել մեռավ նա:

Գոնե հիմա կասեն՝ ջահել մեռավ նա,
Ու չեն ասի, թե ծերուկ է սիրահար,
Սիրո վշտից խեղճը դարձել խելագար,
Մե՛րթ լալիս է մե՛րթ՝ ծիծաղում իր վրա:

Ծիծաղելի շատ բաներ կան աշխարհում,
Բայց ուրիշ է սիրահարված ծերունին,
Ներում ունի անգամ դահճի սերը սին,
Բայց սիրավառ ծերունուն ո՞վ է ներում:

Ոմանք վրաս կծիծաղեն հաճույքով,
Ոմանք քարից ծանր խոսքեր ինձ կասեն,
Կամ ծաղրանքով ինձ կանվանեն ծեր բազե:

Քո անունը ոմանք կտան շշուկով,
Ու ոմանք էլ, որ կիմանան գիժ չեն ես,
Կասեն՝ այնպես խորն էր սիրում մեկին՝ քե՛զ:

Կասեն՝ այնպես խորն էր սիրում մեկին՝ քե՛զ,
 Իսկ ես կասեմ (թե հրաշքով արթնանամ)՝
 Տնորքիս մեջ մտածել եմ մի անգամ
 Որ դու, անգին ..., որ դու ..., ինձ դու ... սիրում ես:

Որ կա մի դև, յոթգլխանի մի անհայտ,
 Մի հանելուկ, որ ես լուծել չեմ կարող,
 Ինչ էլ լինի (խոսքս վկա մնա թող)՝
 Մի օր գուցե կզգաս լացս հուսահատ:

Օ՛հ, սաստիկ է սիրուս մրրիկը դարձյալ,
 Փլվող տուն եմ, դրդոցս լսելիս
 Կասես, որ այդ քո սուրբ անունն եմ տալիս:

Այդ ժամանակ գուցե հոգիդ ծալեծալ
 Կհեղեղվի իմ արցունքով գեթ մի պահ,
 Եվ սրտիդ մեջ գուցե մի լաց կարթնանա:

Եվ սրտիդ մեջ գուցե մի լաց կարթնանա,
Ու կհիշես, որ երգեր են գրել ես,
Պահ են տվել արցունքներս աղեկեզ
Իմ քղթերին, որ անտեր որբ են հիմա:

Տեր կկանգնես նրանց գուցե (բախտ անհուն)
Քոնն են նրանք, ինչպես քոնն էր իմ հոգին,
Բայց մի կարդա մենության մեջ, առանձին,
Այցի արի գերեզմանիս դու իսկույն:

Կարդա, լսեմ՝ ձայնիդ կարկաչն են ուզում,
Կարդա, լսիր՝ ինչքան էր սերս շքեղ,
Կարդա, լսենք՝ գեթ մի անգամ միատեղ:

Այնքան քիչ բան մրմնջաց քեզ իմ լեզուն,
Թող երգերս քեզ ողջն ասեն, երբ, անգի՛ն,
Թաց շիրմիս մոտ կկանգնես դու տրտմագին:

Թաց շիրմիս սոտ կկանգնես դու տրտմագին
Ու կտեսնես գուցե ծառերն իմ ու քո,
Գիտե՞ս, ելա՝ զինված բահ ու քլունգով,
Ջուր բերեցի նրանց համար, ի՛ն անգին:

Ուզեցի ես՝ իմ էլ ծիլ-ծիլ քրտինքով
Իմ ընկերոջ սնքած հողը կանաչի,
Եվ ուզեցի, որ մեր սերը բողբոջի
Ծառերի հետ, ծառերի մեջ իմ ու քո:

Բախտ է դարձյալ, գոնե ծառի տեսք առած
Մահից հետո լինեն քեզնից անբաժան,
Կողքիդ կանգնած՝ ականջիդ սերս շրշամ:

Դու այդ կզգաս, ուշ կլինի չափազանց,
Թաց հողի տակ մի բուռ հող եմ դարձել ես,
Ինձ ձայն կտաս, բայց դժվար թե ձայն լսես:

Ինձ ձայն կտաս, բայց դժվար թե ձայն լսես,
Հողի տակից իմ ձայնը քեզ չի հասնի,
Իմ սրտի մեջ մի հուր կարոտ կգարթնի,
Եվ իմացի՛ր՝ երազ դարձած կգամ քեզ:

Ցուրտ է՝ կասեմ, ու խոնավ է հողի տակ,
Ձեռքս բռնի՛ր, հանի՛ր մութից լույս ցերեկ,
Կանաչ խիհողով լցնեմ մի ողջ տիեզերք
Եվ քո սիրով՝ անհունները կապուտակ:

Այն է կյանքում քաղցր ու ազնիվ առավել,
Որ ուրիշին երազ ու կյանք պարզկես,
Քո պարզևով ինքդ լինես բարձր ու վես:

Երազիդ գամ, կասեմ՝ սեր իմ, քեզ այս էլ,
Որ քանի դեռ ծառ չես տնկել իմ շիրմին,
Ոչինչն եմ ես, մեծ ոչինչը, մեծ փոշին:

Ոչինչն էմ ես, մեծ ոչինչը, մեծ փոշին,
Ի՞նչ իմաստ էմ, ավա՛ղ, փնտրում այդ «մեծում»,
Մեկ չե՞, երբ որ մանրիկ որդն է քեզ կրծում,
Այդ ճիճվին ի՞նչ՝ մե՞ծ ես եղել, թե՞ չնչին:

Թեկուզ այդպես, ես կջրեմ մի ավի հող,
Ի՛նչ մեծ պարզև, ժառանգել բահն իմ նախնյաց,
Բարությունը, որ փոխանցել են միմյանց
Եվ մեծ սերը՝ իմ սրտում էլ տրոփող:

Է՛յ, ժամանակ, թեկուզ փխրուն մարդ եմ ես,
Ես այդքանը և այդ կերպ եմ հաստատում,
Կյանքը այսպես պիտի ծիլ տա իմ սրտում:

Ես կմնամ, թեկուզ ոչինչ էլ դարձնես,
Եվ կգոռամ քո հավերժ խուլ ականջին՝
Ոչինչն էմ ես, մեծ ոչինչը, մեծ փոշին:

Ոչինչն էմ ես, մեծ ոչինչը, մեծ փոշին՝
 Հաղթահասակ լեռներիս հետ բաղդատած,
 Ողջո՛ւյն, լեռնե՛ր, եկել էմ ձեր գիրկը բաց,
 Որ ճար անեք այս ամեհի իմ վշտին:

- Ի՞նչ է վիշտդ,- ձայն են տալիս լեռներն ինձ,-
 Նայիր նրան մեր հավերժից և իսկույն
 Կզգաս նրա փոքրությունը քո հոգում
 Ու մեզ նման վարդ կհագնես անթախիծ:

Ինչքա՛ն շատ եք, ինչքա՛ն շատ եք ապրել դուք,
 Բայց ապրելուց չեք ձանձրացել, ի՛նչ լեռներ,
 Ծաղիկ հագած ծիծաղում եք վեհաշուք:

Կանաչ կյանքով էլի լիքն է կուրծքը ձեր,
 Հող են դառնում ձեր մեջ դարեր բյուրավոր,
 Ինչպես սամոնտն այս հողի տակ թաղված խոր:

Ինչպես մամոնսոն այս հողի տակ թաղված խոր
 Էլ չի քայլի, չի շորորա լեռն ի վեր,
 Այդպես էլ իմ մանկությունը - մի թիթեռ,
 Չի կայծկլտա այս լանջերին ծաղկավոր:

Բայց ես եկել, իմ մանկությունն եմ փնտրում,
 Ախ, մանկանամ, ցավն այս ելնի իմ սրտից,
 Թող ձյուն տեղա ու սրթսրթամ ես ցրտից,
 Միայն չայրվեմ սիրո ծուխ ու բոցերում:

Ախ, ինչե՛ր եմ ցավից մղված ես անում,
 Ինչպե՞ս, ապրեմ առանց սիրո՞, առանց քե՞զ,
 Չապրել է այդ, մտքի, սրտի բացասում:

Թող այս ցավից թառանչեմ ես աղեկեզ,
 Թեկուզ խոցված՝ այս լեռան պես կանգնեմ գոռ,
 Նրա նման սիրուս մեջ մեծ ու հզոր:

Նրա նման սիրուս մեջ մեծ ու հզոր՝
Այն պոետի, որ իր լեռները երգեց,
Իմ լեռներում ես երգում եմ դարձյալ քեզ,
Չայնս զնգում է սարեսար, ձորեձոր:

Նորից ինչպես իմ մանկության օրերին,
Մեր իմ, տեսա հուր հրեղեն նժույզներ,
Սակայն ոչ թե հեքիաթներից ճախրող վեր,
Այլ բուն կյանքից, որ եռում է իմ չորս դին:

Ցուցլացին բոցափրփուր բաշերով
Որպես ոգու անսանձ թռիչք իմաստուն,
Եվ ես տեսա այգաբացը գիշերով:

Ախ, պատրանք էր, բայց թողեց հուշ մի խնդուն.
Վերապրում եմ այդ մեծ պատրանքն իմ բաժին,
Թեև սիրտս պարզված է սուր քո փշին:

Թեև սիրտս պարզված է սուր քո փշին
Բայց ես էլի օրհնում եմ քեզ, իմ անգութ,
Եվ լեռներն իմ, որոնց ընկերն եմ մանկութ,
Ինձ հետ ասես սպասում եմ քո ճամփին:

Արի՛, սե՛ր իմ, այս կակաչները փնջիր,
Իմ լեռները սնուցել եմ քեզ համար,
Փոքրիկ-փոքրիկ հրդեհներ եմ բյուր հազար,
Որ լեռներս եմ ճամփիդ վառել ցան ու ցիր:

Արի՛, փուշ չեմ, որ ցուրտ քամուն դիմանամ,
Կակաչի պես իմ թերթերը կթափեմ,
Նույնիսկ եթե քամին սաստիկ չէ այնքան:

Ես կմեռնեմ, կապրի փուշը դժնադեմ,
Գիտե՞ս, այստեղ (մեծ սառույցի միջոցին)
Մամոնտն ընկավ, բայց գայլերը ապրեցին:

Մամոնտն ընկավ, բայց գայլերը ապրեցին
Ու սարերը լցրին իրենց ոռնոցով,
Ու սարերը ու դարերը՝ կաղկանձով,
Որ դնչեղունչ ձգվեց հասավ մեր դարին:

Նրանց երկար ոռնեցում կա թաքուն խիհնդ,
Որ մամոնտը շունչը փչեց այն ցրտում,
Հիմա նրա ոսկորներին են նստում,
Որ նախանձն էր շարժում իրենց՝ քայլքով պինդ:

Սոսկալի է ծաղրը հաղթող նախանձի,
Օ՛, ե՛կ, սեր իմ, մեկտեղ ատենք մենք նրան,
Ախր քիչ է իմ ատելը առանձին:

Գայլերի դեմ հեշտ չէ կռվել անվարան,
Այլ է մարտը և կռվելու զենքն էլ այլ է,
Որովհետև նենգ են նրանք ու գայլ են:

Որովհետև նենգ են նրանք ու գայլ են,
Պիտի ոռնան ու հոշոտեն գայլաբար,
Նրանց առջև չկա սիրո ճանապարհ,
Լույս չի վառվում. այնպես մռայլ, անփայլ է:

Լույսն ինչքան էլ կանաչ ներկես կամ կապույտ,
Կարմիր, դեղին, նարնջագույն՝ մեկ է այդ.
Նա կմնա էլի լույս ու ճառագայթ,
Միայն սևն է, որ կդարձնի ողջը մութ:

Սևը գույն չէ, սևը մահ է ու խավար.
Եվ գայլերը այդ սևն ունեն անքանակ,
Լույս մարելով ճամփա անցան դարեդար:

Ա՛խ, կմարեն իմ սիրո լույսն էլ նրանք,
Սեր իմ, ախր շատ են ազահ, փուչ ու նենգ
Ու մամոնտի ազնվությունը չունեն:

Ու մամոնտի ազնվությունը չունեն
 Աղվեսներն էլ՝ ցեղակիցները գայլի,
 Նրանց խելքը թրի նման էլ փայլի,
 Էլի խարդախ-խորամանկ են ի ծնե:

Մամոնտներ իմ, գայլն ու աղվեսն այնքան շատ,
 Իսկ ձեզանից մեկն էլ չկա, չտեսանք,
 Դուք մեզ համար մի անմարմին անրջանք,
 Բարի՜, բարի, անհունորեն գթառատ:

Դուք այնքան մեծ, այնքան ուժեղ և, սակայն,
 Փոքրին, թույլին երբեք չէիք հոշոտում,
 Սնվում էիք թուփ ու խոտով միմիայն:

Ո՛վ ազնիվներ, սեր ու լույս կար ձեր սրտում,
 Ա՛յդ է որ գայլն ու աղվեսը չունեին,
 Որ ոչ մտով, միայն խոտով սնվեին:

Որ ոչ մտով, միայն խոտով սնվեին,
 Չարության տեղ ունենային պիտի խիղճ
 Ու լինեին ջրի նման արարիչ,
 Հրի նման տաք-տաք հացեր թխեին:

«Ինձ բաց թողնես,- ասաց ջուրը,- չեմ կորչի,
 Այնտեղ եմ ես, ուր որ կանաչ կտեսնես»,
 Հուրը ասաց՝ հաց կթխեմ սիրով ես,
 Հացի բույրը տեղս ստույգ քեզ կասի:

Խիղճն հառաչեց՝ ինձ բաց թողի՞ր թե հանկարծ,
 Չուր մի՛ փնտրիր, ինձ չես գտնի ոչ մի տեղ:
 Գայլ ու աղվես բաց են թողել խիղճն անդարձ:

Պահեց մամոնտն իր խիղճն անբիծ ու լուսեղ,
 Փա՛նք այդ այդ վեհին և նրանց, որ խղճով լի
 Ոսկորներն են հիմա պեղում մամոնտի:

Ոսկորներն են հիմա պեղում մամոնտի,
Որ իմ առջև մարդու պատկեր է առնում,
Մամոնտ ասում, վսեմ մարդն եմ հասկանում,
Գայլ ու աղվես՝ հոգիներ նենգ, տմարդի:

Փանք այն մարդուն, որ մամոնտի օրերին
Գթաց հանկարծ իր պես մարդուն չկերավ,
Փանք մեծ գութին, որ ջինջ լույսի պես հարյավ
Ու բաժանեց մարդ ու գազան իրարից:

Նա առաջին բանաստեղծն էր աշխարհում,
Ես հոգուս մեջ լսում եմ երգը նրա,
Գողանջում է այդպես կարոտդ անհուն:

Հիմա, սեր իմ, մամոնտն ու մարդն այդ հսկա
Ոգի դարձած՝ թափառում են անկապանք,
Կան, հավատա՛, մեր սարերում էլ նրանք:

Կա՛ն, հավատա՛, մեր սարերում էլ նրանք՝
Սուրբ ոսկորներն այն անժանիք էակի,
Որ բնույթով պիտի լոկ խոտ ճարակի,
Ապրի իր պես, իր պես մեռնի անճարակ:

Ես էլ այդպես անճարակ եմ սիրուս մեջ,
Սերը չունի ո՛չ մի ժանիք, ո՛չ մի ճանկ,
Ես ինչ ունեմ՝ տանջանք է լուռ հառաչանք
Նույնիսկ այստեղ, իմ լեռներում երկնամերձ:

Անգամ նրանք իմ կսկիծը չեն մեղմում,
Անհունն ինչպե՞ս փոքրացնես, չունի ծայր,
Սկիզբն ու՞ր է, և ո՞ր կողմից ես սեղմում:

Ու թե թաղվեմ այստեղ սիրուս հետ անճար,
Գեթ կսփոփվեմ՝ ոսկորներ կան մամոնտի,
Ոսկորներն իմ նրանց խառնեմ ես պիտի:

Ոսկորներն իմ նրանց խառնեմ ես պիտի՝
Իմ լեռներին՝ հանճարների պես անգույգ,
Ինձ հոգի եք ախար տվել, լեռներ՝, դո՛ւք,
Ինչ առել եմ՝ ձեզ կրերեմ վերստին:

Ձեզ կձուլվեմ, կլեռնանամ ես ձեզ հետ,
Իմ սրտից էլ կծլեն հուր ծաղիկներ,
Գուցե այստեղ կշրջես դու, իմ սեր,
Ու կհարբես սիրուս բույրով առհավետ:

Սերս բուրեց քո ճամփեքին՝ զգացիր,
Ծաղիկ դառնա՝ չես տրորի դու նրան,
Կշնչես բույրն օր ու գիշեր անձանձիր:

Կրծքիդ խփած՝ կգուրգուրես ինձ անձայն...
Օ՛, ինչ բախտ է բայց իմանաս այս մասին,
Գիտեմ, կասես, որ ցնորք է դա մի սին:

Գիտեմ, կասես, որ ցնորք է դա մի սին,
Մի խեղճ բլրի լեռ դառնալու խեղճ երագ,
Ա՛խ, ի՞նչ տենչամ, որ չծաղրես, ինձ զգաս,
Ինչպես լեռներն հառաչանքն իմ զգացին:

Մենակ ես չե՛, որ հառաչել եմ սիրուց,
Ինձնից առաջ Պետրոս Գուրյանն է եղել,
Հայնեն աշխարհն արցունքով է հեղեղել՝
Գու՞թ հայցելով, ինձ պես, սիրո աստծուց:

Մեղա՛, մեղա՛, ա՛խ, այս ինչե՛ր ասացի:
Բաղդատվեցի թեկուզ վշտով այսքան մեծ
Վսեմաշուք այրերի հետ Պառնասի:

Աչքերիդ մեջ ծանոթ հեզանքը զարթնեց,
Օ՛, մի խոսիր, սիրտս կառնես ոտքերիդ տակ
Ու կծաղրես, որ փառատենչ եմ անհագ:

Ու կժաղրես, որ փառատենչ եմ անհազ,
Մե՛րք մամնոտի հետ եմ ես ինձ բաղդատում,
Մե՛րք լեռներն իմ իբր զգում իմ սրտում,
Մե՛րք մեծ մարդկանց նման սգում գլխահակ:

Այդ է վարքը գաճաճների, կասես դու,
Լուռ կմնամ, դարձյալ քեզ չեմ առարկի,
Չէ՞ որ, իրավ, ես մղվում եմ մեծ փառքի,
Շատ մեծ փառքի՝ քո ժպիտին կենսատու:

Բայց բառերով ինչպե՞ս ասեմ ես այդ քեզ,
Ա՛խ, իմանաս, շատ կտխրես երևի,
Որ ինձ համար սիրո մի տաք խոսք չունես:

Միայն ծաղր է, միայն հեզմանք վերևի,
Իսկ ես ցածում, իմ օրերում մահաձին
Մահվան մեջ էլ դարձյալ ձգտում եմ մեծին:

Մահվան մեջ էլ դարձյալ ձգտում եմ մեծին,
Կյանքում չեղա տիտանների նման վեհ,
Գեթ մահվան մեջ պիտի նրանց նմանվեմ,
Մեռնեմ հպարտ, ինչպես պատգամ տվեցին:

Մահվան պահին, եթե նստես սնարիս,
Հեշտ կմեռնեմ, ինչպես հերոսն է մեռնում,
Արծվի նման կյանքից մահ է սավառնում,
Ո՛չ ախ ու վախ, ո՛չ էլ սարսափ՝ գնալիս:

Իմ աչքերը ես կփակեմ քեզ կարոտ,
Եվ կփակվեն երկու թափուր լուսամուտ՝
Ճամփիդ վրա բացված ամեն առավոտ:

Մեր իմ, եղիր վերջին պահին բարեգութ
Եվ մի՛ հեզնիր գեթ այս իղձս, որ լռին,
Մահվան մեջ էլ դարձյալ ձգտում եմ մեծին:

Մահվան մեջ էլ դարձյալ ձգտում եմ մեծին,
 Որ հաստատեմ, թե հողն ինձ զուր չի սնել,
 Հուրը, ջուրը, օդը զուր չեն դաշնակցել,
 Որ ես լինեմ, լիքը լինեմ, ոչ թե սին:

Չորսի կողքին կա և տարրը հինգերորդ՝
 Եվ սերն է այդ, առանց որի չեմ ապրի,
 Սերը՝ աղը մայր բնության ու երկրի,
 Սերը՝ հոգու կրակ և՛ ջուր, հող և՛ օդ:

Բախտն ուզել էր, որ երբ մի օր գամ աշխարհ,
 Սե՛ր լինես դու, դո՛ւ սեր լինես ինձ համար
 Կրակներով, հմայքներով քո շռայլ:

Այս ի՞նչ եղավ, հանդիպեցինք, և սակայն,
 Չի ճառագում քո ժպիտը դյութական,
 Կյանքում դու ինձ պիտի տայիր խորք ու փայլ:

Կյանքում դու ինձ պիտի տայիր խորք ու փայլ,
 Սառած ձյուն եմ խոր ձորերում տխրության,
 Ինձ չի հասնում նույնիսկ արևը ամռան,
 Ու՞ր ես, կյանքս ալիք դարձնող իմ ձնհալ:

Ահա եկել հին լողափը վերստին,
 Քո հետքերն եմ ալիքների մեջ փնտրում,
 Այն ալիքներն, ախ, էլ չկան աշխարհում,
 Որ հաղորդեն քո տաք շունչը իմ սրտին:

Չկան և այն վայրկյանները տեսական,
 Երբ իմ սրտին հանկարծ շողերդ ընկան,
 Եվ դու դարձար սրտիս արև-տիրակալ:

Ախ, ծիլերս չայրեիր դու խոլաբար,
 Երգ՝ ծիլերով հիմա լցված ծայրեծայր՝
 Կարող էի ծովի նման ես ծփալ:

Կարող էի ծովի նման ես ծփալ,
Բայց հիմա լուռ, անհույս կանգնած եմ ավիին,
Ծովն էլ ինձ հետ հառաչում է տխրագին,
Չես այցելում, ինձ պես նա էլ է մռայլ:

Ես ու ծովը՝ երկու լքված հոգիներ,
Մե՛րթ փոթորկվում քո անարդար վարմունքից,
Մե՛րթ խաղաղված՝ լռիկ թախծում ենք նորից՝
Իրար խառնած երկու կարոտ, երկու սեր:

Լուռ է ծովը, լիքն հուշերով մարգարտյա,
Իր գրկի մեջ գուցե քեզ է տեսնում նա
Եվ ժպտում է երազների մեջ վերին:

Ես էլ իր պես այդպես ժպտալ կուզեի,
Տանջանքի մեջ լինել իր պես լույսով լի
Եվ մարգարտով լցնել դատարկ իմ խեցին:

Եվ մարգարտով լցնել դատարկ իմ խեցին,
Երգով լցնել, քեզ մոտ չգալ ձեռնունայն,
Բայց ես լիքն եմ երազներով միմիայն,
Որ ամեն մի անձրևի հետ ծաղկեցին:

Սեր իմ, ծովը կապու՛յտ, կապույտ է այնքան,
Կապու՛յտ, կապույտ է երկինքն իր վրա,
Մեկ էլ կապույտ է երազն իմ յոթնաջահ,
Քանզի երեքն էլ անհուն են, անսահման:

Կարող էի երկնքի պես ես ժպտալ,
Ծովի նման կուծք տալ, ելնել փրփրափայլ,
Թե տեսնեի քեզ իմ ճամփան պահելիս:

Ա՛խ, փակեցիր ինձ երազի սահմանում,
Երա՛զը կա, վիշտս ինչքան էլ անհուն՝
Բայց քեզ էլի երախտապարտ է հոգիս:

Բայց քեզ էլի երախտապարտ է հոգիս,
Մինչև անգամ իմ տանջանքի համար այս,
Իմ հուշերի, որ վառում են բյուր երագ,
Ուր էլ լինեն՝ առկայծում են ճամփեքեիս:

Ծովն են հիշում, ջրահարսիդ՝ լող տալիս,
Ինձ են հիշում ծովի ճերմակ բոցերում,
Քեզնով դյուքված՝ լողում էի քո հեռուն,
Խեղդվում էի, փրկեցիր ինձ սուզվելիս:

Բայց փրկեցիր, սիրո ծովը նետեցիր,
Խեղդվում եմ ես անհունության մեջ անծիր՝
Վրասս վշտի քանի ալիք փուլ եկած:

Ավաղ գիտեն, ինձ չես փրկի այս անգամ,
Սակայն բախտից էլի պիտի գոհ մնամ՝
Գեղեցկության անհունն զգալն ինձ մնաց:

Գեղեցկության անհունն զգալն ինձ մնաց,
Այն, որ ահեղ ալիքներին պլլվում,
Ճախրում էիր բոցափրփուր այս ծովում,
Ճախրող դու հուր՝ ջրերի մեջ չհանգած:

Խենթություն էր՝ նետվել ծովը ամեհի,
Բայց, դու գիտեմ, ուզում էիր այդ պահին
Խիզախության սահմանները մարդկային,
Ոգու ուժը ճշտել շնչի տակ մահի:

Սարսափելին ալիքը չէր կատաղի,
Սարսափելին վախն էր, ստվերն իսկ վախի,
Թե արթնանար քո խենթ սրտի մեջ հանկարծ:

Գինով էի խիզախությամբ քո վերին,
Դեռ գինով եմ շողքով քո լույս թևերի,
Այդ էլ քիչ չէ՝ քո շողք ու փայլն ինձ մնաց:

Այդ էլ քիչ չէ՝ քո շողք ու փայլն ինձ մնաց,
 Եվ բերկրանքն այս, որ ծովն անվախս նետվեցի՝
 Հրապուրված քո թովչանքով կանացի,
 Քո խենթությամբ ինքս էլ հանկարծ խենթացած:

Եվ այդ պահից միշտ հանելուկ մնաց մեծ,
 Թե հրայրքդ, որից ծովն էր փոթորկվում,
 Լուսե կուրծքդ, ճայնիդ դողանջն անպատում,
 Մայր բնությունն ի՞նչ հանճարով ստեղծեց:

Եվ որտեղի՞ց քո աչքերի հուրն առավ,
 Որ չգիտեմ՝ ցուրտ հյուսի՞ս են, թե՞ հարավ,
 Նույնիսկ ցրտով այրում են ինձ՝ նայողիս:

Ուր գնում եմ՝ վառվում եմ ես դառնագին,
 Քո շունչը կա, քո պատկերը իմ ճամփին,
 Եվ իրերին՝ հայացքը քո՝ նայելիս:

Եվ իրերին՝ հայացքը քո՝ նայելիս,
Սեր իմ, միայն շողի հետ եմ քաղդատում,
Պարզևուն ես խորհրդավոր քնքշություն
Ինչի նայում, ինչի որ ձեռք ես տալիս:

Ինձ եմ նայում նրանք քո ջինջ աչքերով,
Լեզու առած՝ շշնջում են իմ սրտին,
Որ դու հեռու, քայց փռված ես իմ չորս դին՝
Կանչող-դյութող, ինչպես ծովն այս անխռով:

Քո նայվածքի ցոլանքներն են հավաքում,
Եվ հյուսում քո լուսապսակն իմ հոգում
Անեղծելի, ինչպես լագուրը բարձրիկ:

Եվ դա իմն է, միայն իմը հավիտյան,
Բախտավոր եմ, որ քո ցուքերն իմ մեջ կան,
Պահել եմ ես քո ձևերը սլացիկ:

Պահել եմ ես քո ձևերը սլացիկ,
 Իսկ նա՞, ասա՛, ին՞չ է պահում նա քեզնից,
 Ինչպե՞ս նրան դու ժպտացիր, իմ անբիծ,
 Նա վախեցավ նետվել ծովը փրփրալիք:

Նա ի՞նչ ունի, ի՞նչ ես նրա համար դու՝
 Սիրուն աչքեր, սիրուն բերան, սիրուն քիթ,
 Բայց նա չունի լուսապսակը դեմքիդ՝
 Գանձս միակ, երանությունն իմ հոգու:

Հարուստ եմ ես, բայց նա ինձ չի նախանձում,
 Քանզի լույս է ունեցվածքն իմ, չի տեսնում,
 Ինչպե՞ս տեսնի և ի՞նչ տեսնի կույր սրտով:

Ինչպե՞ս զգա, որ տեսնում եմ լուսարբած
 Քո սուրբ, քո նուրբ երազները թևաբաց,
 Որ մտքիս մեջ հար ճախրում են հոգեթով:

Որ մտքիս մեջ հար ճախրում են հոգեթով
Քո վարսերը՝ տրված հողմին այն օրվա,
Ասել է, թե՛ քեզ տեսնելուց մինչ հիմա
Ես նույն խենթն եմ՝ դյուրված սիրուդ հեքիաթով:

Ծովն է ծփում՝ ամռան արևը խորքում,
Ալիքները ցուցլում են շողարձակ,
Սեր է արևն, ու շողերը նրա տաք
Խորքից ծովի դեմքն է լույսով ողողում:

Շուրջս՝ ավիհն, ինչքա՛ն աչքեր կան սիրուն,
Բայց ես անվերջ քոնի նմանն եմ փնտրում,
Չո՛ւր, նմանը չկա, թեկուզ խաբուսիկ:

Ուրիշ աչքեր, ինչքան էլ ջինջ ու պայծառ,
Ո՞նց բաղդատեմ աչքերիդ հետ լուսավառ,
Մաքու՛ր, մաքուր, աստվածորեն գեղեցիկ:

Մաքու՛ր, մաքուր, աստվածորեն գեղեցիկ
Յուլբո՛ւ է փռվել ալիքներին վետվետուն,
Լողում ես դու՝ հազար երազ քո սրտում
Եվ այս անգամ՝ ջրերի մեջ հանդարտիկ:

Ես քեզ տեսա... մի վայրկյան էր դյութական,
Բայց տեսիլք էր, ցնդեց անհետ, էլ չկա,
Իմ կարոտն էր վառել ծովում արևկա
Աչքերիս դեմ քո պատկերը մի վայրկյան:

Միրուն պատկեր, անվերջորեն թող տևեր,
Թե այդ չեղավ՝ գեթ մի անգամ կրկնվեր,
Մի անգամ էլ ինձ պարզևեր ծով բերկրանք:

Գեռ մտքիս մեջ քո տեսիլքը լուսածին՝
Ափին նստած՝ երգ հյուսեցի քո մասին,
Երգս դարձավ ճահճուտի ջուր՝ փայլիդ տակ:

Երգս դարձավ ճահճուտի ջուր՝ փայլիդ տակ,
Ո՛չ կարկաչում, ո՛չ էլ ծարավ է կոտրում,
Ո՞վ է եկել, ոսկին որտե՞ղ է փնտրում,
Ա՛խ, ասացեք՝ զո՞ւր է ամեն ճիգ ու ջանք:

Կարծում էին հարուստ երակ են ոսկու,
Սակայն, ինչպես ծանոթ հեքիաթն է ասում,
Ոսկու տեղակ մոխիր էր իմ կարասում,
Թե երբ փոխվեց՝ չեմ հասկանում, չեմ զգում:

Գուցե այնօր, երբ ես, սեր իմ, տեսա քեզ
Հողմի պահին կանգնած այնտեղ՝ ժայռին վես,
Օ՛, ի՛նչ պահ էր՝ վեհացած քո տեսիլքով:

Երգիս ոսկին ինչպե՞ս մոխիր չդառնար,
Կորցրեցի՝ ինչքան երգ ու ոսկի կար,
Բայց երգն ինչ է՝ հասկացա քո թովչանքով:

Բայց երզն ինչ է՝ հասկացա քո թովչանքով,
 Մեկ էլ ծովի բռնկումով այն շքեղ,
 Երբ նետվեցիր ալիքների մեջ ահեղ,
 Դու՝ բոցկլտուք՝ լիքը ծովի հրայրքով:

Սեր իմ, եթե չլինեիր այդպիսին,
 Խեղճ լինեիր՝ գուցե թե ինձ սիրեիր,
 Կամ հուսահատ՝ իմ տան ճամփեն բռնեիր,
 Երբ այլ դռներ սիրուդ առաջ փակվեին:

Ի՞նչ ասացի, մուրացկա՞ն եմ, աստված իմ,
 Շատ եմ կարոտ, սեր իմ, խոսքիդ մտերիմ,
 Բայց ինձ պետք չէ այդպիսի սերն անկրակ:

Դու ցած իջնես քո բարձրունքից աստղային՝
 Ինչպե՞ս զգամ տիեզերքը ես կրկին
 Քո հմայքի արծարծումով ներդաշնակ:

Քո հմայքի արծարծումով ներդաշնակ
Արծիվներ են ճախարում հոգուս երկնքում,
Եվ մի արծիվ սավառնում է ու երգում,
Երգը նրա հնչում է միշտ կրծքիս տակ:

«Դու ինձ տեսար՝ ցնցոտիներ ունեի,
Աղքատ էի, բայց ոչ իբրև մուրացկան,
Ես ժայռեղեն կղզու նման անասաան
Կանգնած էի հորձանքների մեջ մահի»:

Երգում է զիլ, ինձ է երգով ակնարկում,
Որ կանգնած եմ սիրո անվերջ հորձանքում
Ես ժայռեղեն կղզու նման անխորտակ:

Ո՛չ, չի լինի երբեք սիրո մուրացկան՝
Ով գերվել է թեկուզ մի պահ, մի վայրկյան
Քո հմայքի արծարծումով ներդաշնակ:

Քո հմայքի արծարծումով ներդաշնակ
 Վառ աստղերն են հավերժորեն բոցկլտում,
 Հանգավ, նայի՛ր, ասուպի գիծը օդում,
 Ախ, ի՞նչ հավերժ, վախճան ունեն և նրանք:

Բայց ես էլի, ունայնության մեջ անգամ,
 Խոնարհվում եմ գեղեցկության առաջ քո,
 Տիեզերքն եմ լցնում սրտիս հառաչանքով,
 Երբ զգում եմ, որ քո սրտի մեջ չկամ:

Երբ որ դու կաս՝ ունայնությունն ինչ է որ,
 Ես չեմ դողա, կելնեմ հազար մահի դեմ,
 Քո հուր սիրով և իմ երգով կհաղթեմ:

Բայց դու, սեր իմ, իսեթ ես նայում ու խոժոռ,
 Որ սրտիդ հետ՝ իմ ցնորքում լուսեղեն
 Ես ուզեցի իմ երգերը բաբախեն:

Ես ուզեցի իմ երգերը բաբախեն
Սիրող սրտիդ զարկերի հետ միասին,
Կշռշայի ի՛նչ սոնետներ քո մասին,
Թե աչքերդ չընդհատեին սառնորեն:

Ցուքերի մեջ սոնետներիս պսակի
Ինչպես հիմա՝ դու կլինես, պարզ է այդ,
Ես կլինեմ ու տիեզերքն աստղազարդ,
Կընթերցես դու, և քար սիրտդ կփափկի:

Ավա՛ղ, հիմա քո ձեռքերով անտարբեր
Դուրս ես նետել երգս՝ մահվան մատնելով,
Ցուրտ քամին է թերթում հողոտ մատներով:

Տեսնես կգա՞ այնպիսի մի օր, սեր իմ, սեր,
Որ դու ասես՝ երգով լեցուն ես եղել,
Ու ես ասեմ՝ փուչ չէր կյանքս հողեղեն:

Ու ես ասեմ՝ փուչ չէր կյանքս հողեղեն,
Ես էլ ահա հաղորդվեցի հրճվանքին,
Ինչ կար իմ մեջ՝ ես բաշխեցի հրճվագին,
Ով ստացավ՝ լիքն ու հարուստ է արդեն:

Ու հայացքս հառած բարձր կատարին՝
Մազլցում եմ իրավունքի լեռն ի վեր,
Որ տեղ հասնեմ, այդ խոսքն ասեմ անհամբեր
Վերելքիս մեջ ինձ քար նետող սրտերին:

Եվ քեզ ասեմ, ի՛ն անհավատ, քե՛զ ասեմ,
Ամենց շատ կուզենայի ասել քեզ
Ու զղջումիդ խոսքը լսել վերջապես:

Հետո փուլ գալ զղջումի դեմ քո վսեմ.
Օ՛, իմ կյանքը վերջում շքեղ էր ինչքան,
Լիքն էր քաղցր ողկույզներով ճոխ աշնան:

Լիքն էր քաղցր ողկույզներով ճոխ աշնան
Իմ երազի թռչող գորգը՝ լայն բացված:
Որ այն հյուսեն, քեզ նվիրեն սիրարբած՝
Թելեր առա անձրևներից խնդածայն:

Եվ իմ միտքը, որ տիեզերքն է չափում,
Նախշեր բացեց աստղաշխարհից անստվեր,
Նյութի խորքից պեղեցի նոր արևներ,
Որ գույները շողշողան նոր լույսերում:

Նկարեցի նոր դուրս թափվող ծիլերով
Կյանքի գետը, որ տանում է մի դիակ,
Գին է մահվան, որ նետեցի ոտքիդ տակ:

Մահն է մեռել, ե՛ս մեռցրի իմ սիրով
Ու իմ թռչող գորգին նստած, գլխիս թագ՝
Անցա ես էլ հաղթանակի կամարով:

Անցա ես էլ հաղթանակի կամարով,
 Բայց մտքիս մեջ մի գերագույն տեսիլքում
 Եվ ինձ թվաց՝ հոգիս լույս է ճառագում,
 Այնպես լիքն եմ մտքի փունջ-փունջ լույսերով:

Ու խորհեցի՝ այն է կյանքը վեհագույն,
 Երբ շփվում ես դու վեհագույն մտքի հետ,
 Որ պեղել են այրերն ընտիր, խորագետ,
 Ընտիր պահին, սուրբ վայրկյանին բռնկուն:

Ինչքա՛ն շատ են, ինչքա՛ն տաք են պահերն այդ,
 Բազմապիսի, բազմալեզու, բազմաշերտ,
 Միշտ նորացող, միշտ խորացող ոգու երթ:

Ես ապրեցի նման մի պահ լուսացայտ,
 Լույսը՝ հոգուս լուսե անձրև էր տեղում,
 Փա՛ռք, փա՛ռք ոգուն արարչագործ ու բեղուն:

Փա՛ռք, փա՛ռք ոգուն արարչագործ ու բեղուն,
Որ դնում է քանդումի դեմ արարում,
Պատ ու պատնեշ քանդած ելնում, վարարում,
Իր քանդումն իսկ արարումի է հանգույն:

Մտքի հսկա ալիքները լեռնացած,
Սեր իմ, ցավից լվանում են իմ հոգին,
Գիտես՝ ինչպե՛ս գերվում նրանց հմայքին,
Մոռանում են քո հմայքը ես հանկարծ:

Գեղեցիկ են նրանք էլ շատ, ինչպես դու,
Խորն են, խոհուն, խորախորհուրդ՝ քեզ նման,
Բայց չեն խոցում, այլ տրոփում են միայն:

Լույս են տալիս գիշերիս մեջ ահարկու
Մեծ լեռները, որ քո ցրտից ինձ խլում,
Հրի նման վառվում են իմ ուղեղում:

Հրի նման վառվում են իմ ուղեղում
 Կարմիր, կարմիր կրակները սուրբ խոհի,
 Բռնկվում են ինչպես կայծակ ամեհի
 Նրանք երկրի ու երկնքի մեջտեղում:

Մտքի լիցքերն են կուտակվում աննկատ,
 Ու շողում է հանկարծ շանթը հայտնության,
 Ամպերն հետո պիտի բարձր որոտան
 Ու աշխարհին հայտնեն լուրը լուսացայտ:

Լույսի անձրև պիտի տեղա մտքերին,
 Օ՛, ինչպե՛ս են այդ անձրևը ես սիրում,
 Որ քշում է մտքից բորբոսն ու տանում:

Կյանք են բերում ու թարմություն մի վերին,
 Տիեզերքն են լցնում լույսով չմարող
 Մեծ հայտնության խոհերը մեծ ու կարող:

Մեծ հայտնության խոհերը մեծ ու կարող
Քո հոգում էլ, գիտեն, լույսեր են վառել,
Դու տենչում ես, գուցե ինձնից առավել,
Այրվել մտքի արևներում չմարող:

Դու չես փնտրում գրքերի մեջ մոռացում
(Ի՞նչ վիշտ ունես, որ նրանց մեջ թաղես խոր),
Քեզ դյուրում է ոգու ճախրանքը հզոր,
Որ թողնում է փուչն ու ճղճիմը ցածում:

Մեր իմ, էլի ուժիդ սահմանն ես ճշտում,
Այս անգամ էլ մտքի ծովը քեզ նետած՝
Լող ես տալիս ալիքներում սրընթաց:

Ծիծաղում ես գաճաճների վրա դու,
Ծիծաղիդ տակ կուչ են գալիս մաղձով լի,
Փոքրանում են թզուկները ավելի:

Փոքրանում են թզուկները ավելի
Եվ ուզում են ցելս շարտել անունիդ,
Այդպես է միշտ` երբ չեն հասկանում անհունիդ,
Արձակում են նետը մանրիկ դավերի:

Ես կուրծքս բաց` գրոհի եմ նետվում գոռ`
Մտքիս բոլոր գնդերն հանած նրանց դեմ,
Որ պաշարված ամրոցներիդ ազատեմ
Ու հաստատեմ քո իդձերը լուսավոր:

Դու չգիտես, թե ես ինչպես եմ կռվում,
Ես այդ մասին քեզ չեմ ասում ոչ մի բառ,
Պետք է միայն կռիվ մղել քաջաբար:

Չարկում եմ ես, նրանց դիերն են փռվում,
Իրենց ուժին, երբ նայում են իմ զարկին,
Կասկածում են հսկաները իմ կողքին:

Կասկածում են հսկաները իմ կողքին,
Որ ինձ թողած՝ կընտրես մեկին իրենցից,
Չի սփոփում սակայն նրանց խոսքը ինձ,
Սառն ես այնպես ու անտարբեր դու կրկին:

Հանդիպեիք գոնե մտքի ոլորտում,
Ու տեսնեիր, որ ցածր չէ սլացքն իմ,
Համընթաց է քո արծվենի թռիչքին,
Մենք թև թևի կթռչեիք երկնում նույն:

Որ մեր որդին գուցե պոետ կծնվեր,
Երազել են այդպիսի մի որդի,
Որի երգը գարնան գետի պես հորդի:

Այնպես հորդի, որ բազում լավ պոետներ
Նրա կողքին չհավատան ցավով լի,
Թե եղել են Ապոլլոնին սիրելի:

Թե եղել են Ապոլլոնին սիրելի,
Պիտի ձգտեն միշտ էլ սիրվել նրանից,
Պոետները այդ լավ գիտեն, առանց ինձ
Եվ սրում են իրենց սուրը ավելի:

Իմ սրտում էլ այդ ձգտումն է ալիքվում,
Ուռճանում է հույզի ալիքը անվերջ,
Ես գոռալ եմ ուզում հիմա ցավիս մեջ,
Որ ալիքի ճնշմանն է՛լ չեմ դիմանում:

Պիտի երգեմ, թող լինի երգս ազդու,
Աշխարհով մեկ սնկաձև մահն է աճում,
Սարսափի մեջ մարդկությունն է հառաչում:

Եվ թող ցրվի մութն իմ երգով ահարկու,
Ի՛նչ խնդություն՝ դարձնել աշխարհն արևկա,
Բայց չի պահել բախտն ինձ համար նման պահ:

Բայց չի պահել բախտն ինձ համար նման պահ,
 Որ ներշնչված՝ հավատայի, զգայի,
 Թե արարիչ իմ ուժի դեմ հսկայի՝
 Չարերն ահա խոնարհվել են աներկբա:

Այնինչ նրանք ի՜նչ հաճույքով դիվային
 Հորինում են մահվան զենքեր նորանոր,
 Կարծում են, թե այդպես դառնում են հզոր,
 Ուժը դա է և այդ է պետք աշխարհին:

Որտե՞ղ գտնեմ, սեր իմ, ճարտար խոսք ու խելք,
 Որ համոզեմ, թե դու ես ուժն իսկական,
 Եվ աշխարհին պետք է ժպիտդ միայն:

Եվ ինձ է պետք, ամենից շատ ինձ է պետք,
 Բայց իմ առաջ, ամենից պինդ, իմ անգին,
 Փակ է դուռդ, ու փակ է սիրտդ կրկին:

Փակ է դուռդ, ու փակ է սիրտդ կրկին,
 Ո՞ւմ գանգատվեմ, որ սրտնեղած ինձ չասի,
 Թե աշխարհը կրակի մեջ ու բոցի,
 Սիրո դուռն է անվերջ բախում իմ հոգին:

Թե այս պահին դրվեց հիմքը մի շենքի,
 Չուվեց իսկույն այն կործանող և մի ռումբ,
 Ամայացման ահն է դռանն համառում,
 Իսկ դու անվերջ, սեր իմ, իմ սեր, իմ անգին:

Մարդիկ, եթե սեր չլինի աշխարհում,
 Ցուրտ կլինի այս աշխարհը և ուրիշ,
 Չի ունենա կյանքը լավի չափանիշ:

Ամեն հեռվում սիրո լույս եմ նշմարում,
 Ով չի ուզում՝ թող ինձ լքի, թող չգա:
 Էհ, ի՞նչ արած, մենակ կընկնեմ ես ճամափա:

Էհ, ի՞նչ արած, մենակ կրնկնեմ ես ճամափա,
Ուր էլ գնամ՝ քեզնով լեցուն եմ էլի,
Քեզ եմ փնտրում, լույսի սկիզբ ըղձալի,
Որ իբրև սեր հայտնվում ես ինձ ահա:

Մռայլ անպ եմ, քո արևն է ներկում ինձ,
Երիզվում եմ քո շողերով խնդազին,
Ուր էլ հասնեմ՝ կյանքիս բոլոր ճամփեքին
Ինձ լեռն ի վեր պիտի կանչես անհունից:

Բարձր է լեռը, անվերջ բարձր ու դժվար,
Թե ուզում ես ելնել նրա լանջն ի վեր՝
Պիտի մարզես մկաններիդ գոր-գիշեր:

Սեր իմ, դու ինձ չես ուղեկցի սիրավառ,
Չի գուրգուրի ժպիտդ ինձ գեթ մի պահ,
Էհ, ի՞նչ արած մենակ կրնկնեմ ես ճամփա:

Էհ, ի՞նչ արած մենակ կրնկնեմ ես ճամփա
Մենակ՝ մարմնով, բայց կլինի հոգուս մեջ
Ողջ աշխարհը՝ իր քնքշությամբ լուսառեջ,
Ավաղ, նաև աղմուկներով անոպա:

Դու կլինես իմ հոգու մեջ, միշտ ինձ հետ,
Բայց ո՛չ մարմնով, ո՛չ էլ հոգով կլինես,
Քեզնից ես քեզ կգողանամ պարզապես,
Ինչ որ իմնե՛ք քեզ իսկ չեմ տա ես հավետ:

Իմն է քո ողջ կախարդանքը, փայլը քո,
Իմ տեսածը, զգացածն իմ, ապրածն իմ,
Որոնց այնպես դարձել եմ ես մտերիմ:

Օ՛, ես պիտի այդքանից էլ լինեմ գոհ
Ու գոհ կրկնեմ քեզնից հեռու, բայց քեզ մոտ՝
Փա՛նք ու օրհնա՛նք ճամփաներին քարքարոտ:

Փա՛նք ու օրհնա՛նք ճամփաներին քարքարոտ,
Որ դժվար են, բայց տանում են լեռն ի վեր,
Սիրոս հազար տեղից խոցված կարեվեր՝
Գարձյալ հանում են բարձունքը արևոտ:

Ինչքան դժվար, քարքարոտ ու անընտել,
Այնքան լիքն են պայծառ լույսով հայտնության,
Այս ճամփան ցած, վեր է տանում այս ճամփան,
Բայս ես դեպի խորը տանողն եմ ընտրել:

Տառապանքի խորքն եմ անվերջ մխրճվում,
Լույսի երակն այնտեղ է լոկ թաքնված,
Երբ որ հասնեմ՝ պիտի ցոլա լիարծարծ:

Հայտնության լուսյն այնպես մոտ է ինձ թվում,
Ես ուր որ է՝ կունենամ իմ գետերն հորդ,
Որ վառել են ծով հասնելու մի կարոտ:

Որ վառել են ծով հասնելու մի կարոտ,
Պիտի նաև ծով հասցնեն լույսերն ինձ,
Երբ տեղ հասնեմ, ծովը ելած ավերից՝
Ողջույն կտա շառաչյունով իր ծանոթ:

Սերս ծնվեց հողմի պահին, ծովի մեջ,
Երբ, ջրահա՛րս, ավի հանեցիր խեղդվողիս,
Այն խենթ ծովից, թե՞ հեքիաթից է գալիս
Սերս դեպի հրեղեն ձին, հուրն անշեջ:

Ես տեսնում եմ ինչպես փրփուր ջրերից
Հրեղեն ձին ցոլանում է իմ դիմաց,
Այդպես այնօր ծովից իմ սերն էլ ցոլաց:

Ծովից ծնվեց, ծովի կապույտ բոցերից,
Ծովն էլ պիտի կապույտ երազ աշխարհ տա,
Որտեղ պիտի սերս անուշ ծփծփա:

Որտեղ պիտի սերս անուշ ծփծփա,
Այնտեղ հիմա լույս է իջել երկնքից,
Իմ սերն ու լույսն իրար հավերժ դաշնակից՝
Իրար գտել, չեն բաժանվել ոչ մի պահ:

Եվ անբաժան կաճեն այդպես լույսում հորդ
Մեր ծառերը՝ մեկը դու ես, մեկը՝ ես,
Ասում են, թե հասկացել ես ու գիտես,
Որ թաքուն եմ ծառն իմ տնկել քոնի մոտ:

Հասկացել ես, չես զայրացել, իմ միակ,
Նույնիսկ շոյել ես ճյուղերը քնքշորեն,
Իրա՞վ է այդ, թե՞ պարզապես ասում են:

Պիտի ձգվեն երկինքն ի վեր կապուտակ,
Որ թաթախված կանգնեն լույսի մեջ վերին,
Փա՛նք ու օրհնա՛նք ծառի բարձր կատարին:

Փա՛նք ու օրհնա՛նք ծառի բարձր կատարին,
Ծառին՝ իրեն, որ հողմն ինչքան էլ ահեղ՝
Պահպանում է իր մեջք-բունը փառահեղ,
Չի կոտրվում, շտկվում է վերստին:

Հողմը նրան արմատախիլ է անում,
Ու նա ընկած՝ ուզում է դեռ կանաչել,
Եթե նույնիսկ մի արմատ է մնացել,
Որ կարող է ջուր հասցնել գեթ մի կում:

Մեր ծառերը արմատախիլ չանես, հո՛ղմ,
Մեր երկու ծառն հասակ առնող կողք կողքի,
Ամեն մեկը իմ հույսի հետ թող ծաղկի:

Կտարածեն իրենց ճյուղերն ամեն կողմ,
Ճյուղերի հետ անուշ սոսափ, սեր ու կյանք,
Արմատներին բյուր հազար փառք և օրհնանք:

Արմատներին բյուր հազար փառք և օրհնանք,
Միշտ գետնի տակ, ի՞նչ է լույսը՝ չգիտեն,
Միշտ գետնի տակ, սոված ընկած դես ու դեն,
Միշտ արևի շողի կարոտ գետնի տակ:

Ու գետնի տակ հազար քարի հանդիպած՝
Քար են ծակում, քար են մանրում անդադար,
Որ ինչ է թե սնունդ ճարեն մի պատան,
Հանգիստ չունեն ու քուն չունեն, մի՛շտ հոգնած:

Ցուրտն է սեղմում՝ սառած գետնի մեջ թաղված.
Ո՛չ շարժվել են կարողանում, ո՛չ խոսել,
Ա՛խ, կփչեն շունչը շուտով, ավստ՛ս են:

Չմռանը մահ, գարնանն ի՞նչ կյանք է, աստված.
Ամբողջ օրը սոված, ծարավ, բեռան տակ,
Խորն են խրվել տառապանքի մեջ նրանք:

Խորն են խրվել տառապանքի մեջ նրանք՝
Արմատներն ու մազարմատներն անհամար,
Մի՞թե քիչ էր, որ ցավ ունեն բյուր հազար,
Հազար փորձանք տրվեց նաև ու վտանգ:

Օ՛, անկշտում, խենեշ միջատ, ի՛նչ արագ
Հողի տակով տեղից տեղ ես շտապում,
Ուր հասնում ես՝ արմատներ ես հոշոտում,
Մահ ես սփռում ու կոտորած հողի տակ:

Իսկ արմատներն անգամ անլուր տանջանքում
Խորհում էին, որ ծառին պետք են իրենք,
Պիտի ապրեն, թեկուզ այսպես հոգնաբեկ:

Պիտի ապրեն ու հոգսերի մեջ անքուն
Շարունակեն իրենց կռիվը լռին,
Որ հասցնեն հյութ ու ծիծաղ ճյուղերին:

Որ հասցնեն հյութ ու ծիծաղ ճյուղերին,
 Կյանքում ինչքա՛ն արմատ-մարդ է տնքում լուռ,
 Ախ, այստեղ էլ կա այն միջատը զարիուր,
 Որ սարքում է կոտորածներ դիվային:

Սուր են սրա արմատները ավելի,
 Ատոմափայլ, ջրածնափայլ ու ժահրոտ,
 Ամեն շարժում մահ է կամ թե մահվան բոթ,
 Կյանքի ծառը մի կրծելով կավերի:

Հե՛յ դո՛ւ, միջա՛տ, հե՛յ դո՛ւ, վիշա՛պ դժնդակ,
 Թող մարդն հրճվի, որ իր ծառն է բարձրանում,
 Իր տանջանքով պտուղներն են քաղցրահամ:

Չէ՞ որ հեշտ չէ լինել արմատ հողի տակ
 Ու տառապել, որ անարդար է այնքան,
 Քաղցր պտուղն ինչքան էլ շատ՝ դառն էլ կա:

Քաղցր պտուղն ինչքան էլ շատ՝ դառն էլ կա,
Հողն ի՞նչ անի, եթե դառն է շատեցել,
Ուր տեսնում է չարի աչքը մի սև ցել,
Չեռքը իսկույն սերմ է գցում մեղսական:

Սեր-հանճարը հանց մեծարուռ սերմնացան
Նույն հերկերում շաղ է տալիս լույս ու սեր,
Եվ ես տեսա ոգորումի մեջ վսեմ
Ինչպես իմ մեջ լույսի ծիլերն արթնացան:

Ա՛խ, իմ սերը ուրախ ծիլեր չարձակեց,
Բախտ էր, սակայն, որ զգացի աշխարհում
Ինչպես բարու պտուղներն են քաղցրանում:

Եվ հպարտ եմ այս վեհացման համար մեծ,
Այս քաղցրության, ինչքան էլ որ լիուլի
Բաժին ընկավ ինձ դառնահամն ավելի:

Բաժին ընկավ ինձ դառնահամն ավելի,
Բայց ես ահա ելած դառն բախտիս դեմ՝
Ամբողջ սրտով պիտի այդ բախտս օրհնեմ,
Որ քո՛ շնչով, քո՛ շողով է այսպես լի:

Քո՛ անունն է իմ այս ցավից անբաժան,
Քո՛ անունով դառն բախտս է քաղցրանում,
Յավս լցվում է քաղցրությամբ քո անհուն,
Իմ վերքի մեջ զնգում մի երգ սրբազան:

Մե՛ր իմ, եթե չունենայի վերքն այս տաք,
Պիտի խինդի ի՛նչ լինելը չզգայի,
Ապրեի լոկ ակնթարթով ներկայի:

Ու իմ լեզուն պիտի մնար քո դեմ փակ,
Չասեր՝ բախտն իմ ինչքան էլ դառն ու դաժան,
Փա՛նք ինձ, կյանքից չդառնացա ես սակայն:

Փա՛նք ինձ, կյանքից չդառնացա ես սակայն,
Ուրիշների խնդուն բախտով ապրեցի
Եվ քո բախտով, իմ հազարան սիրելի,
Եվ քո բախտով, որ իմ բախտն է անձնական:

Քեզ հետ ծառեր տնկեցի ես ներշնչված,
Թեև մտքով, դու ինձ կողքիդ չտեսար,
Մտքով քեզ հետ՝ մտքի երկնի մեջ անձայր
Հիացա ես քո թռիչքով սրընթաց:

Սքանչացա, երբ ծովի մեջ մոլեգին
Շուլավեցիր ալիքներին փրփրուն,
Ու փորձեցի քեզ հետ լողալ դեպ հեռուն:

Պարսվեցի ես, դու հաղթեցիր տարերքին,
Մեծ ոգին էր քեզ առաջնորդ, փա՛նք նրան,
Քեզ էլ, ի՛ն սեր, փա՛նք ու օրհնա՛նք հավիտյան:

Քեզ էլ, ի՛ն՝ սեր, փա՛նք ու օրհնա՛նք հավիտյան,
Թող ծնկի գա գոռոզ մահը քո դիմաց,
Բայց գուշակը, հետո բժիշկը փորձված ...
Չէ՛, կատակ են նրանք արել անպայման:

Մեկ տարվա կյանք, արդեն հասել ես կեսին,
Չէ՛, սիրելի՛ս, խենթացել են անկասկած
Նախ՝ գուշակը, հետո՝ բժիշկը փորձված,
Կամ ցանկացել մի քիչ տանջել քո հոգին:

Նրանք այդ ի՞նչ ցավի անուն տվեցին,
Ասա՛, ես էլ մի ճար փնտրեմ անդադրում,
Կասկածներն են սիրտս անվերջ քրքրում:

Չէ՛, ծիծաղդ կարկաչում է վերստին,
Մի սուտ լուր էր, մշտադալար կյանքով լի
Լույս ես եղել, փա՛նք, որ լույս ես դու էլի:

Լույս ես եղել, փա՛նք, որ լոյս ես դու էլի.
Չի հանգցնի մահը ջահդ հուրհրան,
Կճառագես գիշերներն էլ ինձ վրա,
Ինչպես մի նոր, ուրիշ արև պաշտելի:

Էլ ինչո՞ւ է տանջում կասկածն ինձ այսպես,
Երբ դու ուրախ ծիծաղում ես լիաթոք,
Ա՛խ, ես գիտեմ, կյանք չես խնդրի ծնկաչոք,
Ծիծաղելով մահվան վրա՝ կմեռնես:

Չսուկացիր ծովի անկուշտ երախից,
Խիզախ ոգիդ մահից առաջ համարձակ
Վայելում էր խիզախության գինին բարկ:

Ի՛նչ հրաշք ես, բոցկլտուն կյանք անթախիծ,
Արարիչ լույս, պոռթկում հոգու լիության,
Քո լույսով են ներկված երկու պատուհան:

Քո լույսով են ներկված երկու պատուհան,
Ու ներկված են երազներս քո լույսով,
Մի երազ էլ զարթնեց ահա՝ լի հույսով,
Որ մոտ չի գա լույսիդ ստվերն իսկ մահվան:

Ծաղրել ես ինձ, վրաս սառույց շարտել
Նրա՞ համար, որ իմ սերը հանգցնես,
Քո կորստի ցավը թեթև տանեմ ես,
Այնինչ դու էլ ինձ հետ շատ ես տառապել:

Դա էլ, սեր իմ, խիզախություն է իրավ,
Սիրել, տանջվել, քայց չտանջել ուրիշին,
Ճի՞շտ է, արդյոք, սիրե՞լ ես ինձ, իմ անգին:

Թե՞ ինձ թվաց, ախր շատ եմ ես ծարավ,
Եվ ինձ համար տոն է, երբ իմ հանդիման
Քո լույսով են ներկված երկու պատուհան:

Քո լույսով են ներկված երկու պատուհան,
 Ես կանգնում եմ ամեն գիշեր նրանց դեմ,
 Որ քո լուսե տեսիլքի դեմ աղոթեմ,
 Բայց բառերը ծուխ են դառնում ու չկան:

Իմ կարոտը բառեր չունի մեղսական,
 Քո այդ երկու պատուհանի լույսի պես.
 Քո այդ երկու պատուհանի լույսն է կեզ,
 Արթուն է նա, երբ ես քնած եմ անգամ:

Պատուհանից դուրս չնայես դու հանկարծ
 Ու չփշրես իմ երազը լուսավիր,
 Թող ես հսկեմ քունդ մինչև լուսաբաց:

Ու բարկացած չմարես լույսը, սեր իմ,
 Քո այդ երկու պատուհանի լույսերն հիր
 Իմ աչքերն են՝ բացված մարդուն, իրերին:

Իմ աչքերն են՝ բացված մարդուն, իրերին,
 Քո լույսերը որպես արև գիշերվա,
 Նրանց միջով են ես տեսնում ինձ ահա,
 Նրանց ցուլից սավեր թվում ինքս ինձ:

Դո՛ւ՝ մաքրություն, ների՛ր, մթնում են մեկ-մեկ,
 Չեմ սրբանում մտածելիս քո մասին,
 Խեթ են նայում թեկուզ քո մեն մի մազին
 Ես՝ տաճարիդ ուխտավորս հուսաբեկ:

Եթե գահդ երկնքի մեջ չլինի,
 Սուտ կդառնան աստվածները և պատրանք,
 Սրբությունը դեռ բողբոջում կմեռնի:

Քո աչքերը չեն նայում իմ աչքերին,
 Բայց տանջում են մեղքիս համար ինձ նրանք,
 Ես ուր գնամ՝ հետս է քո լույս հայելին:

Ես ուր գնամ՝ հետս է քո լույս հայելին,
Սիրտս է բեկված քո աչքերի հայելում,
Ուրիշները կյանքի գինին վայելում,
Ես բարձում եմ նոր-նոր մեղքեր իմ սայլին:

Ես փնտրում եմ մի դուռ՝ մեղքից դուրս գալու,
Մխիթարվում՝ հազիվ բացված ճեղքով իսկ,
Ուրիշները արդեն հարբել են նույնիսկ,
Ես իմ փոքրիկ շողքն եմ կում-կում վայելում:

Վախենում եմ լույսի այդ ցուլքն էլ կորչի,
Ես որք մնամ խավարի մեջ գիշերվա,
Մնամ կարոտ մի հոգեբուխ ճաճանչի:

Մազլցում եմ մտքով կատարը լեռան,
Բայց այնտեղ էլ նորից իմ մեղքն է լալիս՝
Իմ աչքերը՝ իմ արցունքները վրան:

Իմ աչքերը՝ իմ արցունքները վրան՝
 Գալարվում է տիեզերքը ցավի մեջ,
 Փշրվում են աստղաբույլերը անվերջ,
 Ուր նայում եմ՝ մոխրի բուք է անսահման:

Մոխիրներից արևներ են ծնվում արդ,
 Որ վերստին մոխիր դառնան անընդմեջ,
 Դողդում է տիեզերքը մահվան մեջ,
 Կան և չկան, կան թե չկան՝ մեկ է այդ:

Այս վիթխարի քառուսի մեջ ես մի կետ,
 Ում ինչ պետքն է՝ կորչում եմ, թե հայտնվում,
 Կամ երազում լինել կողքիդ, միշտ քեզ հետ:

Հոգնում եմ ես այս մոխրի մեջ անհատնում,
 Քեզ եմ գալիս, սակայն ինձ չես կանչում դու,
 Շշնջում ես, որ ես իզուր եմ հոգնում:

Շշնջում ես, որ ես իզուր եմ հոգնում,
Հազար ձևով քո մերժումն ես կրկնում դու,
Բայց իրերի հորձանքի մեջ ահարկու
Միակ հաստատն աչքերն են քո անխոստում:

Նրանց ցուքում մոռանում եմ ինքս ինձ
Եվ իրերի հոսքն ու մոխիրն անկայուն,
Ապրում եմ ես ինչ-որ ուրիշ ներկայում,
Ուր մահ չկա, և իրերն են անթախիժ:

Քո աչքերն են միակ հաստատն աշխարհում,
Երբ նայում ես, ողջը փոխվում է իսկույն,
Էլ ինձ հավերժն անհիմաստ բառ չի թվում:

Բայց պատրանք է, ինձ չես նայում սիրավառ,
Սիրոս էր ցավից այդ հրաշքը հորինում,
Երկինք տանող սանդուղք չկա ինձ համար:

Երկինք տանող սանդուղք չկա ինձ համար,
 Որ բարձրանամ, հասնեմ աստղոտ աչքերիդ,
 Մեկ էլ երգի ակունքներին մաքրաշիթ,
 Որ ծարավս գոնե երգով մեղմանար:

Ասում ես, որ քնար ունեմ ես փայտե,
 Մեղեդու տեղ չոր թխթխկոց ես լսում,
 Ճիշտ որ, սեր իմ, մուրճն է այդպես հարվածում
 Ու քո ձեռքով մեխում դագաղս արդեն:

Այս իրերի հողմագալար քառսում
 Մեկ էլ պիտի երգն ինձ կայան պարզկեր,
 Բայց պոետ չեմ, երբ որ դու ես այդ ասում:

Իմ թևերին խոսքդ ինչպես ծանր քար,
 Ես՝ ուժասպառ, չեմ սավառնի երբեք վեր
 Ու չեմ հասնի քո աչքերին փրկարար:

Ու չեմ հասնի քո աչքերին փրկարար,
Որոնք պիտի ինձ ուղեցույց լինեին,
Ես հաղթի կասկածներն իմ ամեհի,
Ափ դուրս գայի հաստատաբայլ, հուսավառ:

Լավ է լինել բրածեծ շուն աշխարհում,
Քան թե ծեծվել կասկածներից իր՝ ներքուստ,
Բաժին ընկավ վատթարագույնն ինձ վերուստ,
Էլ ես նույնիսկ ցնորքներ չեմ արարում:

Ու դառանցած գնում եմ ես աշխարհից,
Եվ ոչ մի երգ այս աշխարհին չթողած,
Որ մայր հողը իմ մահից ետ՝ զգար ինձ:

Հոգիս ինչպե՞ս ցուրտ խոհերից չմրսեր,
Ո՞ւմ գանգատվեմ քեզնից բացի, ի՛ն աստված,
Իմ մի աչքը երգ պիտ լիներ, մյուսը՝ սեր:

Իմ մի աչքը երգ պիտ լիներ, մյուսը՝ սեր,
 Ու նայեի ես նրանցով աշխարհին,
 Ինձ աշխարհն ու կյանքը հեքիաթ թվային,
 Ու լինեի արքայազնը ես կրտսեր:

Ծովերի մեջ, ծովերից դեմ բոցկլտար
 Հրեղեն ձիս՝ տեսիլքի պես հուրհրան,
 Գիրկս առած երգի բլբուլն Հազարան՝
 Քեզ մոտ գայի, որ նա երգեր քեզ համար:

Ու երգեի, ե՛ս երգեի քեզ համար,
 Նսենանար իմ դեմ բլբուլն հազարան,
 Ա՛խ, ցնորքս ինչքան շատ է անհնար:

Երազում է միայն աղքատը ինձ պես,
 Իմ աչքերում ո՛չ սեր, ո՛չ էլ երգեր կան,
 Ես, ուրեմն, աչքեր չունեմ, կույր եմ ես:

Ես, ուրեմն, աչքեր չունեմ, կույր եմ ես,
 Կարեկցում եմ ինձ թզուկները նույնիսկ,
 Երբ նայում եմ կույր աչքերիս ու գույնիս,
 Շշնջում եմ թզուկերեն՝ ի՛նչ մեղք ես:

Նրանք՝ երգի թզուկները չգիտեն,
 Որ կարող եմ քո մի խոսքով տառապել,
 Քո մի խոսքով դարձնել աշխարհն առասպել,
 Ուր ծաղիկներն հավերժորեն կփթթեն:

Ցատկոտում եմ ճամփաներում աստղային,
 Գոհ եմ այնպես, որ կարող եմ ցատկել դեռ,
 Լվերի պես քնից հանել մուսային:

Շնորհակալ եմ քեզանից, սե՛ր իմ, սե՛ր,
 Որ քո խոսքում ես ինձ պոետ չեմ կարծում,
 Փտած ծառ եմ, չեմ տա երբեք ընձյուղներ:

Փտած ծառ եմ, չեմ տա երբեք ընձյուղներ,
Կկոտրվեմ՝ մի փոթորիկ էլ լինի,
Այսպես ջահել, դեռ չդարձած ծերունի,
Ես կփակեմ իմ աչքերը՝ մի ծով սեր:

Մի տնքոց էլ պակաս լինի, ինչ կա որ,
Աշխարհը չի աղքատանա դրանից,
Մի ծերուկ էլ պակաս լինի սեղանից,
Ո՞ւմ է նրա տնքտնքոցը հարկավոր:

Գոնե հիմա կասեն՝ ջահել մեռավ նա,
Կասեն՝ այնպես խորն էր սիրում մեկին՝ քեզ,
Եվ սրտիդ մեջ գուցե մի լաց կարթնանա:

Թաց շիրիմիս մոտ կկանգնես դու տրտմագին,
Ինձ ձայն կտաս, բայց դժվար թե ձայն լսես,
Ոչինչն եմ ես, մեծ ոչինչը, մեծ փոշին:

Ոչինչն եմ ես, մեծ ոչինչը, մեծ փոշին,
Ինչպես մամոնտն՝ այս հողի տակ թաղված խոր,
Նրա նման սիրուս մեջ մեծ ու հզոր,
Թեև սիրտս պարզված է սուր քո փշին:

Մամոնտն ընկավ, բայց գայլերը ապրեցին,
Որովհետև նենգ են նրանք ու գայլ են
Ու մամոնտի ազնվությունը չունեն,
Որ ոչ մտով, միայն խոտով սնվեին:

Ոսկորներն են հիմա պեղում մամոնտի,
Կա՛ն, հավատա՛, մեր սարերում էլ նրանք,
Ոսկորներն իմ նրանց խառնեմ ես պիտի:

Գիտեմ՝ կասես, որ ցնորք է դա մի սին,
Ու կծաղրես, որ փառատենչ եմ անհազ՝
Մահվան մեջ էլ դարձյալ ձգտում եմ մեծին:

Մահվան մեջ էլ դարձյալ ձգտում եմ մեծին,
Կյանքում դու ինձ պիտի տայիր խորք ու փայլ,
Կարող էի ծովի նման ես ծփալ
Եվ մարգարտով լցնել դատարկ իմ խեցին:

Բայց քեզ էլի երախտապարտ է հոգիս,
Գեղեցկության անհունն զգալն ինձ մնաց,
Այդ էլ քիչ չէ՝ քո շողք ու փայլն ինձ մնաց,
Եվ իրերին՝ հայացքը քո՝ նայելիս:

Պահել եմ ես քո ձևերը սլացիկ,
Որ մտքիս մեջ հար ճախրում են հոգեթով,
Մաքու՛ր, մաքուր, աստվածորեն գեղեցիկ:

Երգս դարձավ ճահճուտի ջուր փայլիդ տակ,
Բայց երգն ինչ է՝ հասկացա քո թովչանքով,
Քո հմայքի արծարծումով ներդաշնակ:

Քո հմայքի արծարծումով ներդաշնակ
Ես ուզեցի իմ երգերը բարախեն,
Ու ես ասեմ՝ փուչ չէր կյանքս հողեղեն,
Լիքն էր քաղցր ողկույզներով ճոխ աշնան:

Անցա ես էլ հաղթանակի կամարով,
Փա՛ռք, փա՛ռք ոգուն արարչագործ ու բեղուն,
Հրի նման վառվում են իմ ուղեղում
Մեծ հայտնության խոհերը մեծ ու կարող:

Փոքրանում են թզունկերը ավելի,
Կասկածում են հսկաները իմ կողքին,
Թե եղել են Ապոլլոնին սիրելի:

Բայց չի պահել բախտն ինձ համար նման պահ,
Փակ է դուռդ, ու փակ է սիրտդ կրկին,
Է՛հ, ինչ արած, մենակ կրնկնեմ ես ճամփա:

Է՛հ, ինչ արած, մենակ կրնկնեմ ես ճամփա,
Փա՛նք ու օրհնա՛նք ճամփաներին քարքարոտ,
Որ վառել են ծով հասնելու մի կարոտ,
Որտեղ պիտի սերս անուշ ծփծփա:

Փա՛նք ու օրհնա՛նք ծառի բարձր կատարին,
Արմատներին բյուր հազար փա՛նք և օրհնա՛նք,
Խորն են խրվել տառապանքի մեջ նրանք,
Որ հասցնեն հյութ ու ծիծաղ ճյուղերին:

Քաղցր պտուղն ինչքան էլ շատ՝ դառն էլ կա,
Բաժին ընկավ ինձ դառնահամն ավելի,
Փա՛նք ինձ, կյանքից չդառնացա ես սակայն:

Քեզ էլ, իմ սեր, փա՛նք ու օրհնա՛նք հավիտյան,
Լույս ես եղել, փա՛նք որ լույս ես դու էլի,
Քո լույսով են ներկված երկու պատուհան:

Վաչագան Լևոնի Վարդանյան
Vachagan L. Vardanyan

ՍՈՆԵՏՆԵՐԻ ՊՍԱԿ
CROWN OF SONNETS

Խմբագիր՝ Մ. Հայրապետյան
Շարվածքը՝ Ի. Եսայանի
Ձևավորումը՝ Լ. Համբարձումյանի

Տպաքանակ՝ 500:
Թուղթը և տպագրությունը՝ օֆսեթ:
Չափսը՝ 60x84, 1/32:
Ծավալը՝ 13,5 տպ. մամուլ:

© «Վան Արյան» հրատարակչություն, 2011.

© Չավեն Վարդանյան, 2011.